

ingediend op **15** (2022-2023) – Nr. 7-B
1 december 2022 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Brussel
en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn
uitgebracht door Stijn Bex, Annabel Tavernier,
Katia Segers en Alessia Claes
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2023

Documenten in het dossier:

- 15** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen
– Nr. 7-A: Verslag aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie
- 14** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 13** (2022-2023) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 13-H, K en O** (2022-2023) – Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichtingen
- 12-A** (2021-2022) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
over de begroting
- 16** (2022-2023) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
- 21** (2022-2023) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 1466** (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Samenstelling van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Els Ampe.

Vaste leden:

Allessia Claes, Inez De Coninck, Sofie Joosen, Annabel Tavernier, Karl Vanlouwe;
Jan Laeremans, Klaas Sloomans, Els Sterckx;
Bart Dochy, Peter Van Rompuy;
Els Ampe, Gwenny De Vroe;
Stijn Bex, An Moerenhout;
Katia Segers.

Plaatsvervangers:

Arnout Coel, Veerle Geerinckx, Axel Ronse, Nadia Sminate, Jeroen Tiebout;
Filip Brusselmans, Carmen Ryheul, Suzy Wouters;
Karin Brouwers, Katrien Partyka;
Stephanie D'Hose, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

INHOUD

I.	Brussel	5
1.	Toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebeleid	5
1.1.	Beleids- en begrotingstoelichting Brussel 2023	5
1.2.	Algemene uitgavenbegroting Brussel 2023	13
2.	Bespreking	14
2.1.	Annabel Tavernier	14
2.2.	Stijn Bex	16
2.3.	Hannelore Goeman	17
2.4.	Karin Brouwers	19
2.5.	Jan Laeremans	21
2.6.	Antwoord van minister Benjamin Dalle	21
2.7.	Stijn Bex	25
2.8.	Antwoord van minister Benjamin Dalle	26
3.	Indicatieve stemming	26
II.	Vlaamse Rand	26
1.	Toelichting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	26
1.1.	Algemene uitgavenbegroting Vlaamse Rand 2023	26
1.2.	Beleids- en begrotingstoelichting Vlaamse Rand 2023	27
2.	Bespreking	30
2.1.	Klaas Sloopmans	30
2.2.	Stijn Bex	32
2.3.	Peter Van Rompuy	33
2.4.	Katia Segers	33
2.5.	Inez De Coninck	34
2.6.	Antwoord van minister Ben Weyts	35
2.7.	Klaas Sloopmans	36
2.8.	Stijn Bex	36
2.9.	Antwoord van minister Ben Weyts	37
3.	Indicatieve stemming	37

III. Dierenwelzijn	38
1. Toelichting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	38
1.1. Algemene uitgavenbegroting Dierenwelzijn 2023	38
1.2. Beleids- en begrotingstoelichting Dierenwelzijn 2023.....	38
2. Bespreking.....	47
2.1. Els Sterckx.....	47
2.2. Tinne Rombouts.....	47
2.3. Alessia Claes	48
2.4. Sofie Joosen	49
2.5. Els Ampe	50
2.6. Antwoord van minister Ben Weyts.....	50
3. Indicatieve stemming	52
Gebruikte afkortingen	53

De Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn besprak het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2023 op 9, 16 en 23 november 2022.

Samen met de algemene uitgavenbegroting werden ook de BBT's besproken:

- beleids- en begrotingstoelichting Dierenwelzijn. Begroting 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 13-H/1);
- beleids- en begrotingstoelichting Vlaamse Rand. Begroting 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 13-K/1);
- beleids- en begrotingstoelichting Brussel. Begroting 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 13-O/1).

Op 9 november 2022 kwam Brussel aan bod, bevoegdheid van Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media. Verslaggevers waren Stijn Bex en Annabel Tavernier.

Het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2023 (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-2023, nr. 1466/1, hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie, afdeling 2. Toekenning van werkingssubsidies aan Vlaams-Brusselse partnerorganisaties in het kader van het Brusselbeleid) werd samen met de algemene uitgavenbegroting, bevoegdheidsdomein Brussel behandeld (verslag zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-2023, nr. 1466/5).

Op 16 november 2022 kwam de Vlaamse Rand aan bod, bevoegdheid van Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand. Verslaggever was Katia Segers.

Op 23 november 2022 kwam Dierenwelzijn aan bod, bevoegdheid van Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand. Verslaggever was Alessia Claes.

I. Brussel

1. Toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebeleid

1.1. Beleids- en begrotingstoelichting Brussel 2023

1.1.1. *Inleiding*

2022 was opnieuw een bijzonder jaar, zegt minister *Benjamin Dalle*. Begin 2022 was men grotendeels bevrijd van de impact van de coronacrisis. Maar op 24 februari viel Rusland Oekraïne binnen. Er ligt amper 2000 km tussen Brussel en de Oekraïense hoofdstad Kiev. De impact is voelbaar: een ongeziene inflatie en energiecrisis. De oorlog op het eigen continent heeft ook op Brussel een grote impact.

De minister wil dan ook kort stilstaan bij een aantal maatregelen waarvoor de Vlaamse Regering koos om de energie- en koopkrachtcrisis aan te pakken in organisaties van de Vlaamse Gemeenschap, en die dus ook belangrijk zijn voor de Vlaams-Brusselse instellingen en de Brusselse inwoners:

- de VGC ontvangt uit de middelen voor de Vlaamse lokale besturen een verhoging van 1.835.000 euro. Die middelen worden gespreid over de drie komende jaren toegekend;
- in 2022 en 2023 wordt bijna 69 miljoen euro extra uitgetrokken voor de sectoren welzijn, volksgezondheid en gezin. Daarvan is 15 miljoen euro voorzien voor kinderopvang en andere sectoren die actief zijn in Brussel;

- minister-president Jambon heeft 16 miljoen euro opzij staan voor cultuurhuizen die door de energiecrisis in moeilijkheden komen. Dat betekent een extra investering in de Brusselse kunsteninstellingen, naast de versterking via het Kunsten-decreet dit jaar waarbij het aandeel voor de Brusselse organisaties er nog meer op is vooruitgegaan;
- minister Ben Weyts zet 53 miljoen euro opzij om sportclubs door de energiecrisis te helpen. Ook daar kunnen Brusselse sportclubs van genieten;
- scholen krijgen nog dit jaar 67 miljoen euro extra middelen om de gestegen energiefacturen te helpen betalen. Dat wordt herhaald in 2023. Er wordt 10 miljoen euro extra voorzien voor de scholen van het beroepssecundair onderwijs en het technisch secundair onderwijs, waar de energie- en materiaalkosten hoger liggen. En belangrijk, de werkingsbudgetten worden ook sneller geïndexeerd;
- minister Benjamin Dalle trekt zelf 550.000 euro uit voor 63 armoedeorganisaties en netwerken om de stijgende energiefactuur te compenseren. Ook de Brusselse organisaties waar armen het woord nemen, vallen daaronder;
- ook vanuit Jeugd werd een budget van bijna 7,3 miljoen euro uitgetrokken: 3,14 miljoen euro als toelage voor energiekosten en 4,15 miljoen euro voor de renovatie en het energiezuinig maken van de jeugdverblijven van de Vlaamse Gemeenschap.

Ook in de voorliggende Brusselbegroting zijn een aantal maatregelen opgenomen. Naast de indexering van de personele middelen, voorziet de minister:

- een extra energiecrisistoelage voor de partnerorganisaties in verhouding tot de werkmiddelen (545.000 euro);
- voor de Vlaams-Brusselse organisaties die voor hun structurele werking hoofdzakelijk afhankelijk zijn van de VGC een gelijksoortige ondersteuning (1.015.000 euro via de VGC);
- een verhoging van het budget voor de infrastructuursubsidies:
 - 1° een verhoging van de enveloppe voor de Nederlandstalige academies in Brussel met 750.000 euro om de gestegen bouwkosten op te vangen;
 - 2° voor het Vlaams Brusselfonds, gespreid over 2023 en 2024, 2.500.000 euro extra, bovenop de reeds eerder toegekende 10 miljoen euro relancemiddelen.

1.1.2. Vier strategische doelstellingen

Een sterke samenwerking met de VGC blijft vooropstaan. In dat kader past het gemoderniseerd begrotings- en rekeningstelsel dat sinds 1 januari 2022 in voege is. Daardoor beschikt de VGC over dezelfde instrumenten voor begrotingsbeleid, maar ook voor rapportering aan de Vlaamse Gemeenschap als de Vlaamse lokale besturen.

Een tweede punt is de verdere uitbouw van het kwalitatieve netwerk van Vlaamse gemeenschapsvoorzieningen. Die financiering gebeurt gericht en aanvullend zonder in de plaats te treden van de functioneel bevoegde Vlaamse ministers. Ook op deze doelstelling werd een heel uitgebreid traject gelopen, met een wetenschappelijke evaluatie van de twee subsidielijnen. Er werden nieuwe subsidierichtlijnen opgesteld en hier ook voorgesteld:

- voor het Brusselfonds is er nu een loutere focus op infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Projecten en opstartende werking worden niet langer gesubsidieerd. Dat betekent dat een ongeziene investering in Vlaams-Brusselse infrastructuur mogelijk is;
- de projectmiddelen worden toegekend via de hervormde subsidielijns Polsslag Brussel. De administratie toetst alle aanvragen nauwgezet af aan de vooropgestelde criteria. Ook daarvoor worden extra middelen uitgetrokken.

Een derde punt betreft de plaats van het Nederlands, dat een grote troef is en een keurmerk van de Vlaamse instellingen. Het Nederlands is wat Nederlandstaligen bindt binnen een meertalige hoofdstedelijke context, reikt de hand naar alle Brusselaars en is er voor iedereen in de hoofdstad. Het is een emancipatiemotor: jongeren omarmen de taal op weg naar een job.

Ten slotte blijft de minister ijveren voor een coherent en geëngageerd Brusselbeleid, niet alleen door zichzelf maar ook door de hele Vlaamse Regering. Als Vlaams minister bevoegd voor Brussel neemt hij daarbij een intermediaire en faciliterende rol op. In deze BBT neemt hij voor het eerst een uitgebreide rapportering daarover op. Deze vierde doelstelling heeft geen financiële repercussies voor het begrotingsprogramma Brussel, maar heeft wel impact binnen de verschillende beleidsdomeinen.

SD 1. Een gestructureerde en transparante samenwerking met de VGC gestoeld op respect en vertrouwen

OD 1.1. Een helder en constructief partnerschap uitbouwen op basis van een strategisch meerjarenplan en een modern begrotings- en rekeningstelsel

Het nieuwe beleids- en beheersinstrumentarium van de Vlaamse Gemeenschapscommissie is in voege sinds 1 januari 2022. De boekhouding gebeurt volgens de regels van de beleids- en beheerscyclus voor de VGC. Er is een goede samenwerking zowel met de administratie als met het VGC-College. Daarmee werd het Brusseldecreet gerealiseerd. Dankzij de goede samenwerking tussen de betrokken administraties verloopt de uitvoering naar wens.

Het meerjarenplan, de aanpassingen ervan en de jaarrekeningen behoren tot het toepassingsgebied van het bestuurlijk toezicht door de Vlaamse Gemeenschap. Dat laat meer strategisch denken en koppeling met de begroting toe. De Vlaamse Regering heeft het meerjarenplan 2022-2025 en de wijziging ervan ontvangen en goedgekeurd.

De minister voorziet in 2023 in totaal 31.197.000 euro aan middelen voor de VGC. Dat budget bestaat uit:

- de jaarlijkse dotatie die gestegen is tot 29.376.000 euro of + 1.808.000 euro ten opzichte van 2022, als gevolg van de indexering van het deel personele middelen;
- de jaarlijkse investeringstoelage van 1.116.000 euro die de VGC aanwent voor kleine en grote werken in de gemeenschapscentra;
- de jaarlijkse subsidie van 705.000 euro voor Brede School. 2023 is een overgangsjaar. De minister hoopt vanaf volgend schooljaar op een hervormd systeem waarbij efficiënter kan worden ingespeeld op de noden van de basisscholen en het netwerk daarrond.

Daarnaast maakt minister Benjamin Dalle ook een eenmalig budget van 1.015.000 euro vrij voor de uitzonderlijke toelage voor de Vlaams-Brusselse vzw's die voor hun financiering hoofdzakelijk afhankelijk zijn van de VGC. Met het oog op de verdeling hiervan wordt overlegd met de VGC.

OD 1.2. Het opzetten van structureel overleg met het oog op een geïntegreerd en slagkrachtig Brusselbeleid

Het Vlaams Brusselbeleid is geïntegreerd en veronderstelt, naast een specifieke benadering binnen de afzonderlijke gemeenschapsbevoegdheden, overleg dat op verschillende niveaus wordt gevoerd.

Op ambtelijk niveau zijn er de werkzaamheden van de Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel. Begin juli 2022 verscheen het rapport met de cijfers en gegevens voor het jaar 2020. In 2023 worden de cijfers en gegevens van 2021 en 2022 verzameld en gebundeld.

Op parlementair niveau zijn er regelmatig gemeenschappelijke vergaderingen tussen de VGC-Raad en de Commissie voor Brussel van het Vlaams Parlement. De

minister verwijst naar de eerstvolgende vergadering op 30 november over het GACB-rapport 2021.

De minister treedt ook verder in dialoog met de Brusselse lokale besturen en benut concrete mogelijkheden die zich aandienen om met hen samen te werken.

SD 2. De verdere uitbouw van een sterk, laagdrempelig en kwalitatief netwerk van Vlaamse gemeenschapsvoorzieningen in de hoofdstad

Daartoe heeft de minister verschillende beleidsinstrumenten ter beschikking:

- een investeringsbeleid via het Vlaams Brusselfonds;
- werkingssubsidies en toelagen aan sterke, structurele partners op basis van beheersovereenkomsten;
- projectsubsidies aan hoofd- en grootstedelijke initiatieven op basis van de vernieuwde subsidiegids Polsslag Brussel;
- algemene werkingkosten voor studieopdrachten en communicatieve initiatieven.

OD 2.1. Een flankerend en selectief investeringsbeleid voeren ter versterking van de Vlaamse instellingen in de zorg-, onderwijs- en culturele sector

Het Vlaams Brusselfonds zal ook in 2023 blijven zorgen voor de stijgende onderhouds- en vermogensrechtelijke kosten voor Muntpunt en het Huis van het Nederlands Brussel. Die stijgende kosten verkleinen de beleidsruimte binnen het Brusselfonds. Het VBF blijft een infrastructuurfonds, waarbij een brede waaier van investeringsprojecten en initiatieven rond welzijn, cultuur, onderwijs, jeugd en media kan worden gefinancierd.

Sinds 1 februari 2021 wordt gewerkt met het nieuwe richtlijnenkader dat meer dan vroeger focust op infrastructuur en (intersectorale) samenwerking, met de nodige aandacht voor het toegankelijkheidsaspect in samenwerking met Inter.

Alle projecten die een ondersteuning krijgen worden systematisch met een korte toelichting op de website van Coördinatie Brussel geplaatst. In het jaarverslag van het Vlaams Brusselfonds worden alle cijfers en details opgenomen.

Wat het budget voor het Vlaams Brusselfonds betreft werd in het kader van het relanceplan van de Vlaamse Regering in een eenmalige relanceprovisie van 10 miljoen euro voorzien. In 2022 was er nog een herverdeling van 625.000 euro waardoor het totale relancebedrag 10.625.000 euro bedraagt. Het betreft middelen van een ander begrotingsprogramma die gemobiliseerd werden met het oog op een sterkere investering in het dko.

De investeringskracht van het Vlaams Brusselfonds wordt bij de begrotingsopmaak 2023 (nieuw beleid) verhoogd met 1.500.000 euro VAK en VEK om tegemoet te komen aan de stijgende kosten bij investeringsnoden voor de uitbouw, vernieuwing of herinrichting van gemeenschapsinfrastructuur van Vlaamse organisaties en instellingen in Brussel. Ook voor 2024 zal nog 1 miljoen euro extra uitgetrokken worden.

Voor 2023 staat er voor het Vlaams Brusselfonds een vastleggingskrediet ingeschreven van 4.489.000 euro. Dat is het budget exclusief de ruiters. Deze overdracht tussen 2022 en 2023 zal pas aan het einde van 2022 duidelijk zijn. In 2023 wordt alvast voorzien om 1.000.000 euro van deze overdracht aan te wenden.

OD 2.2. Investeren in onze structurele partners aan de hand van sterke samenwerkingsovereenkomsten

Tien structurele beleidspartners geven mee vorm aan het reguliere Vlaamse Gemeenschapsbeleid in de hoofdstad. Zij weerspiegelen de grote domeinen van

de gemeenschapsmateries, namelijk zorg (welzijn, gezondheid en gezin), onderwijs, cultuur, jeugd, sport, media en vorming.

Concreet gaat het om Brik, BRIO, Brusselbinnenstebuiten, BRUZZ, het Huis van het Nederlands Brussel, het Huis voor Gezondheid, het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg, Kuumba, Muntpunt en Studio Globo. Met hen werden voor de periode 2021-2025 vijfjaarlijkse overeenkomsten afgesloten, op basis van een meerjarenbeleidsplan. Ze geven het kader weer waarbinnen de organisaties over meerdere jaren werken en welke beleidsopdrachten de organisaties moeten vervullen.

In de beheersovereenkomsten worden naast de eigen opdrachten een aantal belangrijke rode draden gelegd. De verbindende kracht van het Nederlands en de versterking van de band Brussel-Vlaanderen vormen een inherent onderdeel van de overeenkomsten. De structurele partners van het Vlaams Brusselbeleid zetten hun kernopdrachten met Nederlandstalige dienstverlening voort en zullen ook de nodige aandacht schenken aan de transversale beleidsthema's van de Vlaamse overheid op het vlak van jeugd, gelijke kansen, integratie en armoedebestrijding. De belangrijkste elementen uit de jaaractieplannen 2023 zijn te vinden in de BBT bij de toelichtingen per organisatie. De minister onderstreept nog eens dat de organisaties worden beschouwd als gelijkwaardige beleidspartners, die hij regelmatig consulteert om het beleid mee vorm te geven.

Het loonaandeel van de subsidies, toegekend door de Vlaamse overheid, aan de structurele partners wordt geïndexeerd. De minister roept de VGC op dat ook te doen voor hun aandeel in de lonen. De huidige inflatie ligt echter een pak hoger dan de voorbije jaren. De impact van de prijsstijgingen, in het bijzonder de energiekosten, is groot. De minister voorziet dan ook een tegemoetkoming van 545.000 euro voor de stijgende energiekosten van deze partnerorganisaties.

OD 2.3. Investeren in hoofdstedelijke initiatieven en exemplarische projecten die de banden tussen Brussel en Vlaanderen versterken

Minister Benjamin Dalle investeert niet enkel in partnerorganisaties, maar ook in hoofdstedelijke initiatieven en projecten die het stedelijke weefsel en de banden tussen Brussel en Vlaanderen versterken. De subsidielijn Polsslag Brussel omvat drie categorieën: projecten, impulstrajecten en evenementen.

Voor de festivals en evenementen wordt vanaf 2023 met drie indienrondes gewerkt en wordt de mogelijkheid geboden om in een impulstraject te stappen rond een welbepaalde nieuwe beleidsklemtoon (bijvoorbeeld participatie, diversiteit, de kracht van het Nederlands, intergenerationele dynamieken, kwetsbaren in de samenleving, gebruik van de openbare ruimte enzovoort). Op te merken valt dat de vernieuwing van de subsidielijn vanaf begin 2021 en de bekendmaking ervan (onder meer op de Trefdag Brussel) in 2022 voor meer subsidieaanvragen zorgt. Dat is uiteraard positief maar zorgt voor uitdagingen. Hij trekt voor 2023 dan ook een budget uit van 2.000.000 euro.

De projecten die uit de aangepaste subsidiegids voortvloeien, worden systematisch op de website Coördinatie Brussel geplaatst.

OD 2.4. Opzetten van een integraal informatie-, communicatie- en mediabeleid dat de kennis van en toegankelijkheid tot Brussel verhoogt

Als Vlaams minister bevoegd voor Brussel behoort het tot zijn kerntaken om de hoofdstad bekend en geliefder te maken. Muntpunt, BRUZZ, Brik, BRIO en Brusselbinnenstebuiten spelen daarbij een uitgelezen rol. Wetenschappelijke informatie, hard nieuws, laagdrempelige informatie, studentencommunicatie en reële kennismakingsprojecten via stadsverkenningen gaan daarbij hand in hand.

Met de aanwerving van een deeltijdse onderzoeksmedewerker bij het team Coördinatie Brussel zal er in 2023 aandacht zijn voor een betere ontsluiting van wetenschappelijke data over Brussel. Via een verkenning van het Brusselse kennislandschap zullen de beschikbare data in kaart gebracht en verzameld worden. Deze extra informatie wordt publiek ontsloten.

De minister ziet het ook als zijn taak om het netwerk van Vlaams-Brusselse organisaties vaker met elkaar in contact te brengen, zodat zij nog intenser kunnen samenwerken, van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen aanvullen. Het Vlaams-Brusselse middenveld vormt vaak een laboratorium en een meerwaarde voor gelijksoortige projecten in de rest van Vlaanderen. In september werd de tweede Trefdag gehouden. Hij plant een derde Trefdag met nieuwe thema's en klemtonen in 2023.

SD 3. De versterking van de positie van het Nederlands in de hoofdstad

Het versterken van het Nederlandstalige netwerk is een rode draad doorheen het beleid van de minister. Dat gebeurt onder meer door het toekennen van financiële ondersteuning aan instellingen en organisaties binnen dat netwerk. De evolutie van het tweetalige Brussel naar het meertalige Brussel biedt kansen voor het Nederlands. De diversiteit aan talen zorgt ervoor dat er geen allesoverheersende meerderheidstaal meer is, waardoor het Nederlands proportioneel gezien sterk staat en groeikansen heeft. Kennis van het Nederlands in Brussel wordt gezien als een troef omdat het zorgt voor sociale en economische mobiliteit. Door middel van investeringen in het Nederlandstalige netwerk zal minister Benjamin Dalle dit positieve verhaal ook in 2023 voort versterken en bestendigen met het Huis van het Nederlands Brussel als centrale actor.

OD 3.1. Het voeren van een actief taalpromotie- en oefenkansenbeleid met het Huis van het Nederlands Brussel als centrale actor

In 2023 viert het Huis van het Nederlands Brussel zijn twintigste verjaardag. Die verjaardag geeft het Huis de kans om de brede werking en ook taalpromotie en oefenkansen extra onder de aandacht te brengen van alle Brusselaars die daar baat bij hebben en hen zo warm te maken voor het Nederlands, te informeren over oefenkansen en toe te leiden naar het Nederlandstalige netwerk in Brussel.

Het onderzoeksproject Brusselse taalleerders (Huis van het Nederlands Brussel) met als maatschappelijk doel om meer anderstalige Brusselaars te motiveren om te starten met een leertraject NT2 en – vooral – om dit vol te houden tot ze hun doelen bereikt hebben, wordt in mei opgeleverd en voorgesteld op een studiedag in juni 2023. Lessen Nederlands als tweede taal (NT2) vormen een instrument om van Brussel een doorleefd meertalige hoofdstad te maken. De vrijstelling van het inschrijvingsgeld voor wie in Brussel woont en er een cursus NT2 volgt, werd op initiatief van de minister in 2022 decretaal verankerd.

OD 3.2. De taalbarometer als polsslag van de Brusselse taalverhoudingen

In 2022 startte het traject van de vijfde Brusselse taalbarometer. Het is een belangrijk representatief onderzoek naar de taalverhoudingen in de Vlaamse hoofdstad. Na Dubai is Brussel de meest diverse stad met meer dan 180 nationaliteiten. De onderzoeksopdracht werd gegund aan de onderzoeksgroep BRIO. Het veldwerk wordt voorzien voor 2023. De rapportering is gepland begin 2024. Ook na het overlijden van de bezieler, professor Rudi Janssens, probeert men het traject voort te zetten.

OD 3.3. De naleving van de taalwetgeving opvolgen

Zoals in de voorgaande jaren biedt het steunpunt Taalwetwijzer hulp aan burgers die vragen hebben bij de taalwetgeving in Brussel. Na de bekendmakingscampagne met onder meer de vernieuwing van de website (2021) en de workshop voor Vlaams-Brusselse mandatarissen (2022), focust de minister in 2023 op de versterking van toegankelijke opleidingen en vormingen gegeven door de Taalwetwijzer.

SD 4. Een coherent en geëngageerd beleid voor onze hoofdstad gedragen door de hele Vlaamse Regering

De vierde en laatste strategische doelstelling gaat over het streven naar een coherent en geëngageerd beleid voor de hoofdstad, gedragen door de hele Vlaamse Regering. Als Vlaams minister bevoegd voor Brussel speelt Benjamin Dalle daarbij een intermediaire en faciliterende rol. Deze doelstelling heeft geen financiële repercussies voor het begrotingsprogramma Brussel. Dat doet evenwel geen afbreuk aan het belang van deze doelstelling, integendeel. Het is de bedoeling dat de andere Vlaamse ministers in hun beleidsdomeinen daarvoor extra middelen uittrekken.

De minister blikte even vooruit naar de volgende zittingsperiode. Terecht wordt de minister in deze commissie aangesproken op zijn engagement voor de hoofdstad. Het is ook de taak van deze commissie om erop toe te zien dat Vlaanderen deze geëngageerde rol blijft opnemen. Hij stelt echter vast dat de verschillende politieke fracties niet altijd even duidelijk zijn over het engagement in de toekomst. Enerzijds is iedereen hier het erover eens dat de Vlaamse Regering moet investeren in de hoofdstad, dynamisch en proactief. Anderzijds zeggen verschillende partijen dat het in de toekomst niet langer nodig is dat de Vlaamse Gemeenschap alle gemeenschapsbevoegdheden in Brussel zou opnemen. De minister vraagt om duidelijkheid. Dat geldt voor een aantal bestaande bevoegdheden, maar ook voor toekomstige bevoegdheden die van het federale niveau zullen worden overgeheveld. Hij geeft het concrete voorbeeld van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, bevoegdheden die de minister het meest na aan het hart liggen. Recentelijk werd hij bevraagd in de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding over de geïntegreerde jeugdzorg die voor grote uitdagingen staat in heel Vlaanderen, en ook in Brussel. Er werd gevraagd dat de Vlaamse Gemeenschap proactiever zou zijn voor de geïntegreerde jeugdzorg in Brussel. Het betreft nochtans een bevoegdheidsdomein – Volksgezondheid en Welzijn – waarvan de Vooruitfractie altijd vond dat die aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest toekomt. Het standpunt van de cd&v-fractie is duidelijk. De huidige Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden moeten worden voortgezet en versterkt, samen met de Brusselse collega's. Ook de toekomstige bevoegdheden moeten versterkt worden. Dat is trouwens ook het standpunt van de Vlaamse Regering. De minister is benieuwd naar de reacties van de commissieleden. Hij hoopt dat alle fracties zich hierover uitspreken, heel concreet over alle bevoegdheden, ook over Volksgezondheid, Welzijn en Gezin.

OD 4.1. De Brusselnorm in infrastructuur en dienstverlening ten behoeve van de Brusselaars nastreven

De Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel rapporteerde in 2022 over de financiële stromen 2020 in Brussel. De globale Brusselnorm blijft stabiel: 5,21 procent in 2020 versus 5,19 procent in 2019. De uitgaven gelieerd aan de coronacrisis werden afzonderlijk in kaart gebracht om een correcte vergelijkingsbasis te behouden. Voor die specifieke coronamiddelen werd de beoogde Brusselnorm van 5 procent in 2020 effectief behaald met een cijfer van 5,33 procent. De gegevens van 2021 en 2022 worden gebundeld in een rapport.

OD 4.2. De Vlaamse decreten en besluiten toetsen op de toepasbaarheid in Brussel en op de band van Brussel met Vlaanderen (Brusseltoets)

Het rapport 2021 van de GACB bevat een overzicht van de screening in 2020 van de decreten en uitvoeringsbesluiten in gemeenschapsmateries op hun toepasbaarheid in Brussel en een leeswijzer Inventaris Brusseltoets.

In het kader van de Brusselnorm screent de minister bijkomend waar nodig ook ministeriële besluiten, investeringen, projectoproepen en ander beleidsvoorbereidend werk (Brusseltoets). De administratie en het kabinet van de minister zijn daar letterlijk dag in dag uit mee bezig.

OD 4.3. Een intermediaire en faciliterende rol spelen bij het Brusselbeleid van de Vlaamse ministers

Vanuit zijn horizontale bevoegdheid blijft de minister een actieve en intermediaire rol spelen bij het beleid van de andere Vlaamse ministers ten gunste van Brussel. Het is in die brugfunctie altijd zoeken naar een evenwicht tussen wat hij vanuit het Brusselbeleid kan doen en wat de materieel bevoegde ministers moeten doen. In deze BBT neemt hij voor het eerst een uitgebreide rapportering hierover op. Vanaf pagina 16 tot en met pagina 20 worden de insteken van de collega-ministers samengebracht met de eigen ambities voor 2023.

Zo krijgt het Vlaams Parlement een beeld van wat de Vlaamse Regering in petto heeft voor de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Dit gaat onder meer over:

- een nieuw ticketingplatform waarop het volledige culturele aanbod van Brussel wordt samengebracht, ook dat van de kleinere culturele spelers;
- een projectoproep voor samenwerkingsprojecten tussen culturele spelers uit de twee gemeenschappen;
- infrastructuurdossiers zoals het Amerikaans Theater en het Koninklijk Muziekconservatorium in Brussel;
- projecten 'Jongeren en politie' en de vijfde JOP-monitor afgenomen door het JeugdOnderzoeksPlatform met een kwalitatief deelonderzoek bij jongeren in Brussel;
- de vernieuwde samenwerkingsakkoorden met de regionale televisieomroepen en de aandacht voor Brussel in de beheersovereenkomst van de VRT;
- het aanpakken van de capaciteitsproblemen in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel en het inschrijvingsbeleid;
- de samenwerking met de VGC in het kader van Lokaal Sociaal Beleid;
- het vernieuwde decreet over de werk- en zorgtrajecten waar ook Vlaamse organisaties in Brussel kunnen toetreden tot de samenwerkingsverbanden bij arbeidsmatige activiteiten;
- bovenlokale sportinfrastructuur en de vraag van de VGC naar investeringssubsidies voor het openluchtwembad Abattoir;
- extra middelen voor infrastructuur voor drie Brusselse projecten via de projectoproepen jeugdinfrastructuur, in samenwerking met de VGC: de Chiro van Anderlecht, Kuumba en de scouts van Ukkel.

De minister nodigt de commissieleden uit om bij de bespreking van de BBT's van de collega-ministers, geïnspireerd met voorliggende insteken, een Brusseltoets uit te voeren.

OD 4.4. Een intermediaire en faciliterende rol spelen bij het opzetten van een structureel intergemeestelijk overleg (Brussel-Vlaanderen) over gemeenschappelijke thema's zoals mobiliteit, werk, ruimtelijke ordening en leefmilieu

Het nieuwe samenwerkingsakkoord dat de versterkte ambitie van zowel de Vlaamse als Brusselse Regering vertaalt om te zorgen voor de competentieversterking van

Brusselse werkzoekenden en voor een grotere mobiliteit van Brusselse werkzoekenden richting Vlaanderen, kwam geen moment te vroeg. Zorgen voor meer samenwerking tussen VDAB en Actiris is voordelig voor zowel Brussel als Vlaanderen.

VDAB en Actiris zullen jaarlijks een gezamenlijke arbeidsmarktanalyse uitvoeren, waarbij de knelpunten op de arbeidsmarkt in kaart worden gebracht. Op basis daarvan bepalen de agentschappen concrete acties en te bereiken doelstellingen. Ze monitoren de pendelstromen en de interregionale mobiliteit.

Er komen gezamenlijke campagnes voor werkzoekenden en bedrijven, en een bijkomende investering in opleidingen Nederlands. Actiris en Brussels minister Bernard Clerfayt doen belangrijke inspanningen. Minister Benjamin Dalle vindt wel dat dit thema onvoldoende hoog op de lijst van de Brusselse prioriteiten staat. Volgens hem moet het topprioriteit zijn. In tijden van krapte op de arbeidsmarkt – ook in de gemeenschap materies – is het onaanvaardbaar dat er nog bijna 90.000 uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zijn. Het moet 'Alle hens aan dek' zijn om alle Brusselse talenten aan te boren en toe te leiden naar Nederlandstalige voorzieningen. Hij vraagt de commissieleden om daar op de verschillende niveaus op aan te dringen.

Ten slotte blijft de minister de brug slaan naar de andere regeringen die in Brussel bevoegd zijn. Dat thema komt in deze commissie Brussel regelmatig aan bod.

1.2. Algemene uitgavenbegroting Brussel 2023

Als conclusie geeft minister Benjamin Dalle een overzicht van de belangrijkste cijfers en budgetten.

De dotatie en subsidies voor gemeenschapsinfrastructuur en Brede School voor de VGC bedragen samen afgerond 31,2 miljoen euro. In 2019 heeft de minister gesteld dat hij de eerste Brusselminister is die niet bespaart op de dotatie aan de VGC. Uit voorliggende cijfers kan hij aantonen dat hij zijn woord houdt.

De dotatie 2023 voor de VGC bedraagt 29.376.000 euro en wordt geïndexeerd op haar deel personele middelen zoals voorzien. Dit resulteert bij de start van 2023 al in een stijging van 1.808.000 euro (of 6,6 procent) ten opzichte van 2022.

14,526 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de Vlaams-Brusselse partnerorganisaties (Muntpunt, BRUZZ, Huis van het Nederlands Brussel enzovoort) waarvan 2 miljoen euro voor Polsslag Brussel.

1.560.000 euro werd uitgetrokken als tegemoetkoming in de stijgende energiekosten:

- 545.000 euro voor de partnerorganisaties;
- 1.015.000 euro voor de Vlaams-Brusselse vzw's die voor hun financiering hoofdzakelijk afhankelijk zijn van de VGC.

0,63 miljoen euro wordt ingeschreven voor de tegemoetkoming in het inschrijvingsgeld voor NT2-cursussen gevolgd door Brusselaars. Ook daar is continuïteit.

4,489 miljoen euro binnen het Vlaams Brusselfonds gaat naar investeringssubsidies en uitgaven betreffende de eigen infrastructuur (eigendomskosten Muntpunt, Huis van het Nederlands Brussel). Dat budget is voor een groot deel te danken aan een extra injectie van 1,5 miljoen euro. Voor 2024 wordt bijkomend 1 miljoen extra uitgetrokken.

Ook voor 2023 wordt een begrotingsruiter ingezet zodat de in 2022 niet-bestede middelen kunnen worden overgedragen naar het volgende begrotingsjaar.

Zoals gebruikelijk zal het jaarverslag van het Vlaams Brusselfonds hiervan een zeer gedetailleerde rapportering bevatten. Wie het jaarverslag niet wil afwachten, vindt op de website van Coördinatie Brussel alvast de lijst van de genomen subsidiebeslissingen met een korte toelichting per project.

Minister Benjamin Dalle besluit dat deze begroting bewijst dat de Vlaamse Gemeenschap blijft investeren in haar hoofdstad in het belang van alle Nederlandstalige Brusselaars en alle Brusselaars die zich wenden tot de Nederlandstalige voorzieningen. Hij vraagt dan ook het vertrouwen voor zijn geambieerd beleid in 2023.

2. Bespreking

2.1. Annabel Tavernier

Het is voor *Annabel Tavernier* duidelijk dat minister Benjamin Dalle en bij uitbreiding de hele Vlaamse Regering Brussel niet loslaat. Zijn oproep om de Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden in Brussel ten volle te benutten en te versterken kan de N-VA-fractie alleen maar ondersteunen. Annabel Tavernier is ook verheugd dat de positie van het Nederlands opnieuw een prominente plaats inneemt in de BBT (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 13-O/1). Vlaanderen beschikt daartoe over heel wat hefboomen. Maar uiteraard heeft Vlaanderen daarvoor ook de steun nodig van de Brusselse overheden. Ze hoopt dan ook dat de minister druk zal blijven zetten en daarbij steun zal vinden bij de collega's van wie partijgenoten mee aan het roer staan in de Brusselse regeringen.

Annabel Tavernier juicht toe dat ruim 5,5 miljoen euro extra vanuit Vlaanderen wordt vrijgemaakt. Het maakt opnieuw duidelijk dat Vlaanderen Brussel niet loslaat. Met deze begroting wordt de daad bij het woord gevoegd. Maar het blijft belangrijk om erover te waken dat de middelen op de juiste plek terechtkomen. De Vlaamse Gemeenschap moet streven naar een structurele impact op lange termijn om de welvaart en het welzijn van de Brusselse Vlamingen te verhogen. Ze komt daar later nog op terug.

Een van de belangrijkste wijzigingen ten aanzien van het huidige begrotingsjaar is de eenmalige energietoeslag voor de structurele partnerorganisaties om de stijgende energiefactuur te drukken. Het zijn moeilijke tijden voor iedereen waarin elke euro twee keer omgedraaid moet worden. Deze ondersteuning is dan ook belangrijk om de continuïteit van de organisaties van het Vlaams-Brusselse netwerk te garanderen. Voor de structurele partners zoals Muntpunt, Brik, het Huis van het Nederlands Brussel, BRUZZ enzovoort voorziet de minister in een eenmalige compensatie van 545.000 euro. Daarnaast trekt hij 1.015.000 euro uit voor de Vlaams-Brusselse organisaties die voor hun werkingsmiddelen sterk afhankelijk zijn van de VGC. De minister geeft aan de concrete modaliteiten in overleg met de VGC te zullen uitwerken. Kan hij een tipje van de sluier lichten? Hoe zal de VGC deze middelen inzetten? Over welke organisaties gaat het?

Een goede samenwerking met de VGC is voor de N-VA-fractie en bij uitbreiding de Vlaamse Regering een belangrijk gegeven. Dat blijkt ook uit deze BBT. Het grootste deel van het budget wordt vrijgemaakt voor de VGC. De dotatie wordt naast de eenmalige energiepemie met 1.808.000 euro structureel verhoogd ter compensatie van de geïndexeerde lonen. Daarnaast ontvangt de VGC een subsidie voor de aanpak van grootstedelijke problematieken, het toenmalige Stedenfondsdeel voor de VGC. Deze subsidie wordt met 3,5 procent geïndexeerd en de komende drie jaar aangevuld met een bijkomende compensatie voor de stijgende energiekosten voor lokale besturen. Annabel Tavernier denkt dat – in tegenstelling tot wat sommigen hier beweren – Vlaanderen de VGC een warm hart toedraagt en volop investeert in de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Wat het Vlaams Brusselfonds betreft, trekt de minister de komende twee jaar 2,5 miljoen euro extra uit om tegemoet te komen aan de stijgende kosten voor de investeringen in gemeenschapsinfrastructuur in Brussel. Volgend jaar wordt daarvan 1,5 miljoen euro vastgelegd. Kan de minister de bestemming van die middelen nader toelichten? Gaat het over reeds ondersteunde organisaties of zal het extra budget gebruikt worden voor nieuwe dossiers?

De pot van het Vlaams Brusselfonds werd reeds eerder aangevuld met middelen uit het Relanceplan Vlaamse Veerkracht. Zo werd een eenmalige relanceprovisie van 10 miljoen euro voorzien, verhoogd met 625.000 euro. Op de website van Coördinatie Brussel waarop alle investeringsdossiers zijn terug te vinden, leest ze dat tot op heden ongeveer 8.000.000 euro is vastgelegd. Dat betekent dus dat er nog 2.000.000 euro te besteden is. Het lid heeft minister Benjamin Dalle daarover verschillende vragen gesteld. Telkens was het antwoord dat tegen eind september 2022 een definitieve bestedingstabel van deze middelen beschikbaar zou zijn. Daarom had het lid graag vernomen waarvoor de resterende middelen aangewend zullen worden.

Annabel Tavernier heeft in dat verband telkens gewezen op het belang van de investeringen in het dko in Brussel. Dat zijn investeringen die onmiskenbaar een structurele en wezenlijke bijdrage leveren aan het welzijn van de Brusselse jongeren op de lange termijn. Ze vindt het dan ook positief dat de minister 750.000 euro extra toekent aan de VGC in het kader van het infrastructuurplan voor de Nederlandstalige academies in Brussel ter compensatie van de hoge prijsstijgingen voor bouwmaterialen.

Tot slot stelt het lid nog enkele technische vragen. Op pagina 6 van de BBT heeft de minister het in het kader van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan over de nieuwe mobiele applicatie taalpromotie van het Huis van het Nederlands. De lancering was initieel voorzien op 11 mei 2022, maar werd uitgesteld door problemen met de IT-leverancier. Is deze applicatie inmiddels gelanceerd? En zo niet, welke timing wordt vooropgesteld?

Op pagina 7 staat dat vanaf volgend jaar de cijfers en gegevens van 2021 en 2022 door de GACB gebundeld zullen worden in een rapport. Kan de minister de reden toelichten voor het bundelen van die twee jaren?

Op pagina 16 geeft de minister aan in 2023 te zullen focussen op de versterking van toegankelijke opleidingen en vormingen gegeven door de Taalwetwijzer. Wat houdt die versterking concreet in? Zal daarvoor extra budget uitgetrokken worden? En zo ja, wat is de omvang van dat budget?

Op pagina 17 stelt de minister vanuit zijn hoedanigheid als Vlaams coördinerend minister voor kinderrechten erover te waken dat ook de Nederlandstalige kinderen en jongeren in Brussel zich bij vragen of klachten kunnen wenden tot een Vlaams kinderrechtenverdediger of het Vlaams Kinderrechtencommissariaat. Ook zal hij in 2023 de regelgevende initiatieven voor de installatie van een gemeenschappelijke kinderrechtenverdediger door de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie verder opvolgen. Annabel Tavernier juicht toe dat de minister de Nederlandstalige Brusselse jeugd naar het Kinderrechtencommissariaat wil leiden. Ze heeft wel enkele vragen bij de installatie van die gemeenschappelijke kinderrechtenverdediger. Kan de minister de aanleiding en noodzaak daarvan nader toelichten? Hoe zal deze zich verhouden tot het Vlaams Kinderrechtencommissariaat? Hoe zal de minister dit concreet opvolgen? Op welke manier wordt Vlaanderen hierbij betrokken?

Op pagina 19 heeft de minister het over het geïntegreerd Vlaams gezinsbeleid in Brussel. Het geselecteerde samenwerkingsverband moest tegen 31 oktober 2022 een ondernemingsplan indienen. Op 30 november zal er een definitieve beslissing over de toekenning van de geïntegreerde subsidie genomen worden. Uit welke organisaties zal het samenwerkingsverband bestaan?

Op pagina 20 vermeldt de minister in het kader van het sportbeleid dat Sport Vlaanderen op vraag van de VGC een advies heeft verleend over de Vlaamse subsidiemogelijkheden voor het dossier van het Abattoir in Brussel. Zal de VGC ook zelf een dossier indienen bij een volgende projectoproep?

Op pagina 26 ten slotte valt te lezen dat de minister voor BRUZZ in een werkings-subsidie van 6.394.000 euro voorziet. Dat is zeker een aanzienlijk bedrag in vergelijking met de Vlaamse subsidies voor de andere Vlaamse regionale zenders. Zeker als men weet dat de tien Vlaamse regionale omroepen samen volgend jaar ongeveer 2 miljoen euro aan Vlaamse subsidies zullen ontvangen. BRUZZ mag dus heel tevreden zijn. Daarnaast is er ook nog de samenwerking met VRT NWS waarbij webartikels van BRUZZ worden overgenomen. Annabel Tavernier vindt dit positief aangezien Brussel vaak onderbelicht wordt in Vlaanderen. Er mag echter wel iets tegenover die middelen staan. Het is belangrijk dat BRUZZ het Vlaamse karakter van Brussel te allen tijde in de verf zet. Kwaliteitsvolle Nederlandstalige berichtgeving vanuit een unieke Vlaams-Brusselse bril op de hoofdstedelijke realiteit is daarbij van cruciaal belang. Kan de minister de stijging van de werkings-subsidie ten opzichte van het huidige begrotingsjaar nader toelichten? Is deze te wijten aan de inflatie? Hoeveel zal BRUZZ in 2023 ontvangen van de VGC?

2.2. Stijn Bex

De minister brengt de moeilijke discussie te berde over de toekomstige rol van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. *Stijn Bex* vindt dat daarover een uitgebreide discussie gevoerd kan worden. Het is geen zwart-witverhaal. Er zijn veel mogelijke scenario's voor een toekomstige staatshervorming. Voor Groen moet er zeker een band zijn tussen Vlaanderen en Brussel. Hoe die band concreet moet vorm krijgen zal deel uitmaken van zeer interessante gesprekken. Op sommige domeinen is misschien meer Brusselse samenwerking nodig en op andere domeinen behoudt Vlaanderen het best wat het vandaag heeft. De bottomline voor Groen is een gegarandeerde Nederlandstalige dienstverlening op al die domeinen tot stand brengen, op maat gesneden van de Brusselse realiteit. Dat komt misschien over als een 'tsjeven'-antwoord, maar het is belangrijk om hierover niet in zwart-wittermen te spreken maar met alle nuances die het terrein kenmerken.

Volgens Groen was er in deze begroting meer mogelijk geweest. De middelen van de Vlaamse overheid stijgen redelijk sterk door de inflatie, terwijl de uitgaven minder snel stijgen. De minister heeft zelf een gevecht gevoerd voor het groeipakket, waarvoor hij een volledige indexering wou. *Stijn Bex* meent dat er inderdaad meer mogelijkheden waren voor bijvoorbeeld het groeipakket of voor Brussel, dan wat er vandaag gebeurt. Het betreft een politieke keuze.

Een tweede algemene bedenking is het feit dat de VGC voor haar financiering steeds meer afhankelijk wordt van de middelen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, meer dan van middelen vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Ter illustratie, het Brusselse Gewest kent een bedrag van 3,38 miljoen euro toe aan de VGC, dat integraal wordt ingezet voor energiesteun aan het werkveld. Daartegenover staat de eenmalige toelage van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de energiecrisis van 545.000 euro voor organisaties waarmee een rechtstreekse subsidierelatie is, en een eenmalige toelage van 1,015 miljoen euro voor andere Nederlandstalige vzw's waar geen directe subsidierelatie mee is maar die via de VGC subsidies krijgen.

Via het Vlaams Brusselfonds komt er 2,5 miljoen euro bij voor investeringen in infrastructuur, plus 750.000 euro voor de Nederlandstalige muziekacademie's in Brussel. In het Vlaams Brusselfonds zat al 10 miljoen euro. De bouwindex zit momenteel op ongeveer 20 procent. Vanuit het Vlaams Brusselfonds zou eenzelfde inspanning gedaan kunnen worden. Met de extra middelen zal men niet meer kunnen realiseren, aldus Stijn Bex.

3 miljoen euro van de 10 miljoen euro gaat naar de Nederlandstalige muziekacademies. Op 28 oktober verscheen in BRUZZ een artikel over de inspanningen voor die muziekacademies. Kan de minister verduidelijken of de bijkomende 750.000 euro deel uitmaken van de 2,5 miljoen euro extra of komt het er bovenop? Groen gaat ervan uit dat de 2,5 miljoen extra dient voor de gestegen prijzen van reeds besliste projecten, tenzij de minister dit weerlegt.

De VGC is in ieder geval van plan om voor die projecten haar deel in de meerkosten op te nemen.

De dotatie voor de VGC stijgt met 1.808.000 euro ten opzichte van begin 2022. Dat is positief, maar ook normaal gezien de toepassing van de gebruikelijke onvolledige indexering van de VGC-dotatie. Slechts 63 procent van de VGC-dotatie wordt geïndexeerd omdat ze wordt beschouwd als personeelsmiddelen. Daarbij wordt 'vergeten' dat die werkingsmiddelen ook de enveloppesubsidies voor het Brusselse werkveld bevatten waarmee ook personeel betaald wordt. Hij herhaalt dus zijn pleidooi om de VGC-dotatie in de toekomst volledig te indexeren.

De VGC zal net als de lokale besturen eenmalige middelen van de Vlaamse Regering ontvangen voor compensatie van de energiekosten, verspreid over 2023 tot 2025: in totaal 1.835.000 euro. De eenmalige middelen zijn geen volledig antwoord op de vraag van de lokale besturen om het Gemeentefonds en van de VGC om de subsidies grootstedelijke uitdagingen te verhogen. De vaste groeivoet bedraagt 3,5 procent, terwijl de inflatie momenteel op ongeveer 12 procent zit. Groen vindt dat de Vlaamse Regering daar iets minder de vinger op de knip had kunnen houden. Ze had de verzuchtingen van de lokale besturen en de VGC beter kunnen tegemoetkomen.

Stijn Bex gaat ten slotte in op de vraag om uitleg van Annabel Tavernier over het jaarverslag 2021 van de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 3616), die zonet werd gesteld. Hij herhaalt wat hij reeds vroeger over dit rapport heeft gezegd. Alle commissieleden hier delen de bezorgdheid dat de dienstverlening aan burgers in Brussel ook in het Nederlands moet gebeuren. Iedereen moet ook erkennen dat het geen eenvoudige opdracht is. Hij steunt zeker de oproep van Annabel Tavernier aan de gemeenten om zoveel mogelijk in te gaan op het aanbod van het Huis van het Nederlands om trajecten rond Nederlands op te zetten. Hij vindt ook dat de gemeenten zo correct mogelijk moeten antwoorden aan de vicegouverneur zodat hij zijn rapport goed kan opmaken. Hij wil ook wel oproepen tot een zeker realisme. In alle sectoren is er krapte op de arbeidsmarkt. Het is bovendien niet evident om perfect tweetalige personeelsleden te vinden.

2.3. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman kijkt uit naar toekomstige debatten over de rol van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Ze moet die rol blijven opnemen, vanuit het uitgangspunt dat alle Brusselaars recht hebben op een efficiënt en Nederlandstalig aanbod. Ze meent dat er tijdens de verkiezingscampagne gelegenheid genoeg zal zijn om daarover uitgebreid van gedachten te wisselen. Vandaag wil ze vooral op de begroting focussen.

Het Vlaams Brusselfonds is gestart met 6,5 miljoen euro, daarvan is 2,63 miljoen euro weggehaald. Met 2,5 miljoen euro voor vaste kosten was er nog 1,3 miljoen euro aan beleidsruimte. Via de begrotingsruiter is toen 1,6 miljoen euro overgedragen. Het betreft niet uitgegeven geld dat telkens wordt overgedragen. Daarnaast zijn er de 10 miljoen euro relancemiddelen, op zich positief maar eenmalig. Nu leest Hannelore Goeman dat er opnieuw 1,5 miljoen euro aan het Vlaams Brusselfonds wordt toegevoegd. Kan minister Benjamin Dalle bevestigen dat er nu 4,48 miljoen euro in het Vlaams Brusselfonds zit en meedelen hoeveel er nog beschikbaar is voor beleid, gezien de toegenomen energiekosten voor Muntpunt? Wat is de minister met die middelen van plan? Ze leest dat de bijkomende injectie bedoeld is om tegemoet te komen aan de stijgende kosten bij investeringsnoden van de gemeenschapsinfrastructuur in Brussel. Wat betekent dat concreet? Is daar overleg over met de VGC? Het lid begrijpt de keuze om het Vlaams Brusselfonds aan te wenden voor grote infrastructuurprojecten. Voor haar is het Vlaams Brusselfonds het instrument bij uitstek voor samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en de VGC, voor gezamenlijke projecten zoals Muntpunt.

Ze is verheugd over het feit dat een groot deel van de 10 miljoen euro eenmalige relancemiddelen naar het dko gaat. Dat was meer dan nodig. Er worden ook eenmalige infrastructuurmiddelen vrijgemaakt voor de zogenaamde broedplekken. Kan de minister een overzicht geven van wat de broedplekken precies zijn? Alle mogelijke organisaties in Brussel worden net als elders geconfronteerd met stijgende energiekosten en loonkosten. Hoe wordt de werking van al die broedplekken gefinancierd, ook voor de komende jaren? Een ander deel van die 10 miljoen euro is bedoeld voor individuele investeringsaanvragen die voldoen aan het richtlijnenkader van het Brusselfonds. Hoe wordt daar precies over beslist? Gaat het om spontane aanvragen bij de administratie?

De dotatie voor de VGC wordt geïndexeerd. Kan de minister bevestigen dat dat ook geldt voor de middelen van het Stedenfonds? En wat met de middelen van de sectordecreten zoals voor lokaal jeugdbeleid en lokaal cultuurbeleid?

Daarnaast is er een eenmalige bijstelling van 1,015 miljoen euro voor nieuw beleid, in het kader van een positief en constructief partnerschap met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Kan de minister verduidelijken waar dat geld aan besteed wordt?

Over Brik leest Hannelore dat het aanbod van studentenkoten in 2023 verder zal worden uitgebreid met de ingebruikname van nieuwe panden. Hoeveel extra koten zullen volgend jaar op die manier gecreëerd worden? Hoe kan Brik nog een grotere rol spelen in het aanbieden van betaalbare koten?

BruZEL is nu volledig ingekanteld in het Huis voor Gezondheid. Wat levert dat in de praktijk op voor mensen met een zorgvraag? Of betreft het vooral een overlegstructuur?

Het Kenniscentrum Welzijn Wonen Zorg werkt aan een visienota over de door Vlaanderen erkende woonzorg in de Brusselse context. Dat is absoluut noodzakelijk. Wanneer mag men die visienota verwachten en wat is de bedoeling ervan? Ook in deze commissie moet daarover een debat gevoerd worden. Engageert de Vlaamse Regering zich om daarna ook met de visienota aan de slag te gaan? Er is absoluut nood aan een aangepaste programmatie en financiering van de zorgbudgetten op maat van Brussel. In het verleden heeft het kenniscentrum er al voor gepleit om vanuit Vlaanderen bij de programmatie meer rekening te houden met het overaanbod in de woonzorgcentra en het tekort in de dag- en revalidatiecentra.

Het aantal aangesloten leden bij de Vlaamse sociale bescherming is zeer bescheiden toegenomen. Hannelore Goeman blijft zich grote zorgen maken over de uitrol van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel. Wie niet is aangesloten, zal in de praktijk

niet meer terechtkunnen bij Vlaamse zorginstellingen omdat ze geen aanspraak kunnen maken op de zorgbudgetten. Dat moet te allen prijze vermeden worden.

In uitvoering van een nieuw subsidiekader voor geïntegreerd Vlaams gezinsbeleid in Brussel werd beslist om een subsidiebelofte toe te kennen aan het samenwerkingsverband vertegenwoordigd door de Gezinsbond. Ook de VGC was kandidaat. Hannelore Goeman begrijpt die beslissing niet. Steevast wordt gezegd dat Vlaanderen inzet op een goede samenwerking met zijn preferentiële partner, de VGC, een lokaal bestuur met kennis van Brussel. Als per toeval wordt de Gezinsbond, uit de zuil van de minister van Welzijn en de minister van Brussel, gekozen als de partner die voortaan de subsidies mag beheren voor het Vlaamse gezinsbeleid in Brussel. Ze vindt dit een kwalijke keuze. Het is ongezond dat een vzw voortaan zal beslissen over de subsidies voor andere vzw's.

Uiteraard is het positief dat ook Vlaanderen geld vrijmaakt voor Brede Scholen in Brussel. Welke rol speelt de minister in de uiteindelijke beslissing over de besteding van die middelen? Hannelore Goeman is vol verwachting van de nieuwe visie op de Brede Scholen waar Brussels minister Elke Van den Brandt aan werkt. Wordt het kabinet van minister Benjamin Dalle daar ook bij betrokken? Kan de minister een tipje van de sluier lichten over de timing?

Hannelore Goeman sluit zich tot slot helemaal aan bij de uiteenzetting van Stijn Bex over de rol van het Nederlands. Deze discussie werd hier al vaak gevoerd. Het is positief dat Annabel Tavernier op deze nagel blijft kloppen. Het is wel te gemakkelijk om elkaar de zwartepiet door te schuiven. Iedereen is groot pleitbezorger van investeringen in het Nederlandstalige onderwijs in Brussel. Dat mag voor de Vooruitfractie nog altijd iets meer zijn dan het huidige bereik van 20 à 25 procent. Ze blijft daarvoor pleiten bij Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts. Ook de VGC investeert in het project van het Huis van het Nederlands Brussel om ervoor te zorgen dat de gemeenten ondersteund worden bij het uittekenen van een beleid zodat Nederlandstaligen de dienstverlening krijgen waar ze recht op hebben. Ook de GGC trekt steeds meer budget uit om het personeel de kans te bieden om cursussen Nederlands te volgen. Er worden dus stappen gezet. Het doel is verre van bereikt, maar er is nu eenmaal de context waarin men niet eenvoudig personeel, laat staan perfect tweetalig personeel vindt. Iedereen moet op zijn eigen niveau blijven pleiten voor een beleid dat daarop inzet.

2.4. Karin Brouwers

Volgens *Karin Brouwers* is de minister ondanks de energiecrisis en de inflatie erin geslaagd om de ingrijpende financiële gevolgen te ondervangen, ook voor het middenveld en de organisaties die een belangrijke rol spelen bij de concrete implementatie van het Vlaams Brusselbeleid. De minister gaat voluit voor de uitvoering van zijn beleid om concrete invulling te geven aan zijn belangrijke rol van verbindingsfiguur tussen Vlaanderen en Brussel. Hij is daarbij een betrouwbare partner voor het middenveld en de organisaties. Er is in de voorliggende begroting een extra toelage voorzien voor de structurele partnerorganisaties en een bijkomende injectie voor het Vlaams Brusselfonds.

Voor de cd&v-fractie zijn een aantal bouwstenen van het beleid van de minister cruciaal. Concrete realisaties en acties op het terrein zijn belangrijk. Karin Brouwers verwijst naar de bijkomende middelen voor het Vlaams Brusselfonds en de vernieuwde subsidielijijn Polsslag Brussel, die een verhoging van de subsidieaanvragen tot gevolg heeft. Volledige transparantie en aandacht voor de Brusselse armoede-problematiek is daarbij belangrijk. Andere belangrijke concrete initiatieven zijn bijvoorbeeld de succesformule van de Trefdag en de concrete uitwerking – via Muntpunt – van een volwaardig aanbod voor een Brusselbezoek voor scholen. Het

is essentieel dat alle Vlaamse jongeren op een positieve manier met Brussel kennismaken. Schoolbezoeken zijn in dat verband een uitstekend instrument.

Een andere cruciale bouwsteen is de VGC als partner. De Vlaamse Regering kiest voor autonome lokale besturen. Eenzelfde benadering van vertrouwen en verantwoordelijkheid moet ook voor de relatie met de VGC gelden. Het nieuwe beleids- en beheersinstrumentarium van de VGC is in werking getreden. Het is een modern instrumentarium waardoor een directe koppeling ontstaat tussen het beleid en de financiële gevolgen ervan.

Belangrijk is ook dat de GACB haar werkzaamheden voortzet zodat de evolutie van de financiële stromen over de verschillende jaren en legislaturen gemonitord kan worden.

De cd&v-fractie steunt vanzelfsprekend ook de waarborgen en de rechtszekerheid voor de middelen via het Vlaams Brusselfonds. Karin Brouwers vergelijkt het met het Vlaamse Randfonds; het gaat om middelen die het Vlaamse investeringsbeleid aanvullen en versterken. Het lijvige jaarrapport van het Vlaams Brusselfonds is daar het bewijs van.

Daarnaast zijn er natuurlijk nog de werkingssubsidies voor de structurele partners van het Brusselbeleid en de impulssubsidies voor hoofdstedelijke en grootstedelijke initiatieven die de band tussen Brussel en Vlaanderen versterken.

Het versterken van het Nederlands in Brussel biedt mogelijkheden in een meertalige stad waar zelfs de Franstaligen een minderheid worden. Het is belangrijk dat een aantal talen een bindmiddel zijn in deze stad waar zoveel talen gesproken worden. Uiteraard zal dat deels het Engels zijn en is het Frans meer wereldtaal dan het Nederlands, maar Vlaanderen moet ervoor zorgen dat zoveel mogelijk Brusselaars in contact komen met het Nederlands en Nederlands leren. Het Huis van het Nederlands Brussel heeft daarbij een essentiële rol. De twintigste verjaardag van het Huis is inderdaad een goede gelegenheid om die rol nog eens te benadrukken, vooral wat de promotie van het Nederlands betreft. Het onderzoek naar de Brusselse taalleiders zal ongetwijfeld ook inzicht geven in het leerproces, de moeilijkheden en de kansen daarbij. Dat Brukselbinnenstebuiten via nieuwe gidstochten ook de schouders zet onder oefenkansen Nederlands buiten de les is een voorbeeld dat door vele andere organisaties mag gevolgd worden.

Het is ook een positieve zaak dat minister Benjamin Dalle binnen zijn institutionele mogelijkheden blijft ijveren voor de correcte toepassing van de taalwetgeving en de Taalwetwijzer meer zichtbaarheid geeft.

Uiteraard is het heel belangrijk om samen met de structurele partners te streven naar voldoende Nederlandstalige zorgverleners. Het blijft een pijnpunt, trouwens niet alleen in Brussel. Het is dan ook belangrijk dat het Huis voor Gezondheid en de Vlaamse zorgambassadeur goed samenwerken en elkaars acties versterken.

Het Nederlandstalige onderwijs in Brussel is een succesverhaal, maar men mag niet uit het oog verliezen dat er ook daar personeelsproblemen zijn, net als in Vlaanderen. De volgende zinsnede in de BBT (pagina 13) viel Karin Brouwers op: "In 2023 zal het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg de ervaring die het de voorbije jaren opbouwde over wonen-met-zorg-projecten in samenwerking met Inclusie Invest en Hefboom uitdragen naar Vlaanderen waarbij de provincie Limburg vragende partij is." Verder leest ze op pagina 14: "Studio Globo ondersteunt leerkrachten (ook in opleiding) om in hun klas en school diversiteit als leerkans aan te grijpen. Daarbij is Brussel een ervaringsplek voor het ontdekken van de rijkdom van verscheidenheid." Karin Brouwers vraagt of Studio Globo ook in Vlaanderen werkt. Uiteindelijk is Brussel een soort broedplaats voor wat zich ook in grotere steden in

Vlaanderen afspeelt. Ook in Limburg is een zeer grote diversiteit aan nationaliteiten. Hoe kan de expertise vanuit Brussel meer uitgedragen worden naar Vlaanderen?

Heel belangrijk zijn ook de inspanningen die de minister doet om een beleid voor kinderen en jeugd in Brussel tot stand te brengen. Kwetsbare jongeren zijn een belangrijke doelgroep en dit heeft vorm gekregen in belangrijke projecten waar de cd&v-fractie volledig achter staat. Het lid bewondert de betrokkenheid van de minister elke dag, op het terrein.

Karin Brouwers besluit dat de minister erin slaagt om binnen de eigen bevoegdheden en samen met de andere Vlaamse ministers, wat hun bevoegdheden betreft, een coherent en geëngageerd Vlaams beleid voor Brussel tot stand te brengen. Het is goed dat in de BBT daarover ook meer tekst en uitleg opgenomen is.

Tot slot noteert Karin Brouwers dat Vooruit de Gezinsbond blijkbaar minder genegeen is. Het is ongeveer de grootste ledenorganisatie in Vlaanderen.

2.5. Jan Laeremans

Minister Benjamin Dalle vraagt duidelijkheid over de bevoegdheden die in de toekomst al dan niet naar het gewest overgeheveld moeten worden. *Jan Laeremans* zegt dat het standpunt van de Vlaams Belangfractie duidelijk is: alle gemeenschapsmateries moeten in handen van Vlaanderen blijven. Er kan geen sprake zijn van overheveling naar het gewest.

De minister heeft niet geantwoord op de vraag van Jan Laeremans of Vlaanderen geen financiële drukkingsmiddelen heeft tegen de onwillige Brusselse Regering (zie vraag om uitleg over het jaarverslag 2021 van de vicegouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 3616)). Hij verwijst naar de houding van minister Zuhail Demir die ermee dreigde subsidies in te houden voor de jubileumviering van de KU Leuven in 2025. Hij vindt dat misschien niet de beste maatregel in dat geval, maar de Vlaamse begroting bevat genoeg middelen voor Brussel om druk uit te oefenen op de Brusselse Regering. Hij wil daarom niet in deze Brusselbegroting zelf schrappen, maar er zijn andere mogelijkheden. Hij vindt het belangrijk dat de druk op de ketel wordt verhoogd.

Uiteraard is Jan Laeremans het niet eens met Stijn Bex en Hannelore Goeman over de naleving van de verplichte tweetaligheid van overheidspersoneel in Brussel. Het is heel simpel: de Brusselse Regering moet optreden. Na al die rapporten van de vicegouverneur is het overduidelijk dat zij moeten handelen. De Brusselse Regering is niet eens bereid om een brief van minister Benjamin Dalle te beantwoorden.

Als oppositiepartij zal de Vlaams Belangfractie zich onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting, wat Brussel betreft. Het is belangrijk dat er voldoende middelen gaan naar de Vlamingen in Brussel en degenen die daar de Vlaamse cultuur omarmen.

2.6. Antwoord van minister Benjamin Dalle

Over de besteding van het eenmalige budget van 1.015.000 euro voor de uitzonderlijke toelage voor de Vlaams-Brusselse vzw's die voor hun financiering hoofdzakelijk afhankelijk zijn van de VGC, is de minister in overleg met de voorzitter van het VGC-College. Hij verwacht bijkomende duidelijkheid over de besteding van dat budget. De VGC is verantwoordelijk voor de besteding, maar minister *Benjamin Dalle* heeft gevraagd om daarover met hem af te stemmen. Het gaat immers over bijkomende middelen waarvan de minister wenst dat ze toekomen aan de begunstigde vzw's.

Voor het Vlaams Brusselfonds worden wel degelijk extra middelen voorzien ten bedrage van 2,5 miljoen euro. Voor het dko komt er 750.000 euro bij. Voor de 2,5 miljoen euro houdt de minister alle opties open. Hij heeft zicht op nieuwe investeringen, maar er zijn ook ondersteunde initiatieven die in aanmerking kunnen komen als daar noden zijn.

Voor de overige 2 miljoen euro liggen een aantal dossiers voor. 15 oktober 2022 was de uiterste indieningsdatum. Voor die dossiers wordt de correcte procedure gevolgd om de middelen vast te leggen.

De taalpromotorapplicatie met als naam Plonge werd gelanceerd door Vlaams minister van Inburgering Bart Somers.

De bundeling van de gegevens van 2021 en 2022 door de GACB in een enkel rapport geeft meer inzicht in de impact van deze regering ten opzichte van het verleden, zegt minister Benjamin Dalle.

De vormingen door de Taalwetwijzer worden gefinancierd met budgetten van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Er zal duidelijk gecommuniceerd worden over de vormingen.

Het Kinderrechtencommissariaat behoort tot het interessedomein van Benjamin Dalle als minister van Jeugd, maar valt onder de bevoegdheid van het Vlaams Parlement zelf. Liesbeth Homans, voorzitter van het Vlaams Parlement, onderhoudt daarover de contacten met de Brusselse besturen. Minister Benjamin Dalle vindt het belangrijk dat de Vlaamse kinderrechtencommissaris ook aanspreekbaar is voor de Brusselaars, zeker over gemeenschapsaangelegenheden. De gemeenschappelijke kinderrechtenverdediger vervangt de huidige functie van *délegué général aux droits de l'enfant* voor de Franse Gemeenschap. Het initiatief zou verder reiken dan een louter terminologische wijziging maar houdt ook een uitbreiding in over bevoegdheidsniveaus heen, en een toename van het budget. Voor de Brusselse gewest- en gemeenschappelijke gemeenschapsmateries wil men voor de individuele klachtbehandeling van Nederlandstalige kinderen en jongeren alles formeel via decreet toevertrouwen aan de kinderrechtenverdediger. Daar is nog wat discussie over. De voorzitter van het Vlaams Parlement volgt dat nauw op. De minister zelf heeft daarover ook een schrijven gericht aan de Brusselse minister-president om hem te wijzen op de Vlaamse bezorgdheden. De voorzitter van het Vlaams Parlement is daarvan op de hoogte gebracht.

Wat de Gezinsbond betreft meent de minister dat wie over zuilen spreekt nog leeft in de vorige eeuw. De Gezinsbond is een heel gerespecteerde organisatie, een van de grootste ledenorganisaties van Vlaanderen. Heel veel ouders en gezinnen zijn er lid van, ongeacht hun ideologische achtergrond. Beweren dat de Gezinsbond tot de zuil van de minister behoort, doet de realiteit geweld aan. Overigens zijn er verschillende kernpartners naast de Gezinsbond, namelijk i-mens en Wiegwijs die niet tot de 'christelijke zuil' behoren.

De VGC heeft een projectaanvraag inzake Abattoir ingediend in het kader van de oproep Stadsvernieuwing 2022 die onder de bevoegdheid valt van Vlaams minister Bart Somers. De VGC heeft ook de intentie uitgesproken om een subsidie aan te vragen in het kader van bovenlokale sportinfrastructuur.

De VGC-begroting 2023 is nog in opmaak. De voorbereiding is klaar en de begroting wordt binnenkort voorgesteld. Het klopt dat BRUZZ ook vanuit de Vlaamse overheid stevig gesubsidieerd wordt, zeker in vergelijking met de regionale omroepen in Vlaanderen. In 2022 kreeg BRUZZ 1.762.300 euro vanuit de VGC. Deze middelen zijn bedoeld voor de werking van BRUZZ, BRUZZ Ket en een vaste bijdrage in de advertentiekosten. Dat budget was geïndexeerd met 3 procent ten

aanzien van 2021. In 2023 verwacht BRUZZ hetzelfde bedrag, met een indexatie van 3 procent.

De toename van het budget voor BRUZZ en van het budget voor de VGC heeft dus te maken met de inflatie en de reguliere indexatie. In het verleden werd er sterk gepleit, vooral door Hannelore Goeman, om de groeivoet van het Stedenfonds ook toe te passen op de VGC-dotatie. Dat werd gekoppeld aan het Brusseldecreeet. De minister stelt vandaag vast dat dat minder voordelig zou zijn voor de VGC dan het huidige systeem. De indexatie voor dit jaar bedraagt 6,6 procent voor de middelen voor de VGC; bij het Stedenfonds gaat het over 3,5 procent. Daarenboven heeft de regering middelen voorzien vanuit de extra betoelaging vanuit steden en gemeenten.

Stijn Bex heeft een aantal pertinente vragen gesteld over engagementen van de Vlaamse Regering ten aanzien van de lokale besturen. Ten aanzien van Brussel wordt er proportioneel gezien een grote inspanning gedaan, beter dan men zou kunnen verwachten. Men kan uiteraard discussiëren over de globale begroting. Als Brusselminister heeft Benjamin Dalle niet alleen de taak om te wegen op het globale begrotingsgesprek, maar ook voor Brussel moet hij proportioneel het nodige doen. Hij meent dat deze begroting daarvan het bewijs is.

Het klopt dat de VGC meer ontvangt van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest dan van de Vlaamse Gemeenschap. Een en ander heeft te maken met vroegere institutionele afspraken: als het Brusselse Gewest middelen geeft aan de Cocof moet het automatisch ook 20 procent van die middelen geven aan de VGC. Dat was een goede afspraak die ervoor zorgt dat als de Cocof bij het Brusselse Gewest aanklopt, automatisch ook de VGC middelen krijgt. De minister vindt het positief dat de VGC meer middelen krijgt van het Brusselse Gewest. Het is geen argument om te beweren dat de Vlaamse Gemeenschap weinig doet. Alles bijeengenomen laat deze begroting de grootste stijging zien sedert lange tijd.

De minister spreekt tegen dat het in het Vlaams Brusselfonds enkel zou gaan over indexatie en de bouwindex. Een aantal projecten zijn al gestart, heel wat opdrachten zijn uitbesteed en contracten afgesloten. Zoals bij elk bouwproject zitten er soms indexatieaanpassingen in vervat maar de bouwindex tot 20 procent is niet automatisch verworven. De toevoeging van 2,5 miljoen euro is niet terug te brengen tot de bouwindex. De normale betoelaging van het Vlaams Brusselfonds bedraagt iets minder dan 3 miljoen euro. Voor 2023 betekenen de middelen voor stijgende kosten bij investeringsnoden van gemeenschapsinfrastructuur een toename met 50 procent, voor 2024 met een derde. Over de volledige zittingsperiode ligt het natuurlijk anders, maar dan moet men eerlijkheidshalve ook de 10 miljoen euro relancemiddelen mee in rekening brengen, vindt de minister, en de 625.000 euro extra voor het dko. Alles bijeengenomen gaat het om een reële stijging waarmee bestaande projecten een extra krijgen en andere projecten kunnen starten.

De grootste stijging van de budgetten op de Vlaamse begroting zijn terug te vinden in de belangrijkste gemeenschapsbevoegdheden. De minister geeft het voorbeeld van het budget voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, dat het meest stijgt, met 18 procent. Uiteraard gaat het over middelen die naar Brussel gaan. Het budget voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media neemt toe met 14 procent. Het aandeel van Brussel in het Kunstendecreeet was heel hoog. Het budget voor Onderwijs neemt met 9 procent toe. De gemeenschapsbevoegdheden staan garant voor de grootste stijgingen in de Vlaamse begroting. Dankzij de Brusseltoets en de Brusselnorm investeert Vlaanderen proportioneel sterker in de hoofdstad dan elders. Het is zijn rol als Brusselminister om daarop toe te zien.

Voor een overzicht van de broedplekken verwijst de minister naar de website van het departement. Hannelore Goeman vond het niet duidelijk hoe men de aanvragen voor de broedplekken moet indienen. De minister denkt dat ze verwijst naar

de periode onder minister Pascal Smet, toen er geen richtlijnenkader was voor het Brusselfonds. Minister Benjamin Dalle heeft een duidelijk richtlijnenkader voor het Brusselfonds ingevoerd na een wetenschappelijke evaluatie. Dat werd gepubliceerd op de website en er werd vorming over gegeven. De focus ligt uitsluitend op infrastructuursubsidies. De transparante procedure wordt beschreven op de website. De administratie adviseert op basis van het richtlijnenkader. Nu wordt de structurele beleidsvisie doorgetrokken in individuele beslissingen.

De minister wees reeds op de indexatie van de VGC-dotatie die voor de personeelskosten volledig de spilindex volgt. Voor dit jaar komt men uit op 6,6 procent. De minister hoopt dat de VGC zelf ook de personeelsindexatie volledig doorvoert. Voor verschillende organisaties is dat belangrijk. Dat is trouwens de reden waarom 1 miljoen euro extra wordt uitgetrokken voor die partners.

De sectorale middelen zijn geïntegreerd in de verschillende beleidsdomeinen en behouden de huidige indexatieregimes.

Brik heeft momenteel 338 studentenkoten. Het is de ambitie om volgend jaar 60 extra koten te realiseren. Dat is heel ambitieus, dus niet evident, vindt de minister.

De Brusselse eerstelijnszone, BruZEL, is een netwerk waar overheid en zorgverleners het werk beter op elkaar afstemmen. Een goed voorbeeld daarvan was de vaccinatiecampagne. De Vacci-Bus van de VGC werd ingezet in partnerschap met BruZEL en de Nederlandstalige hogeschool Odisee.

De samenwerking met de VGC wordt gerealiseerd in concrete dossiers, zowel via het Vlaams Brusselfonds als via de andere beleidslijnen. Voor het Brusselfonds verwijst de minister naar het goede partnerschap in de realisaties voor het dko. Ook voor de infrastructuur voor armoedeorganisaties en lokale dienstencentra werkt de minister goed samen met Brussels minister Elke Van den Brandt. Ook voor Jeugd is de samenwerking uitstekend. De laatste projectoproep heeft geleid tot drie Brusselse jeugd dossiers, een historische realisatie. Kuumba, Chiro Wacko in Anderlecht en de scouts van Ukkel krijgen subsidies, zowel van de Vlaamse Gemeenschap als van de VGC.

Studio Globo is niet alleen in Brussel actief, maar ook in Antwerpen, Gent, Hasselt en Roeselare. Het is de bedoeling om de samenwerking met Limburg te intensifiëren.

Wat Inclusie Invest en Kenniscentrum Welzijn Wonen Zorg betreft zullen Hefboom en de Universiteit Hasselt hun expertise bundelen om nieuwe innovatieve, kwalitatieve en betaalbare woonzorgprojecten ook in Limburg te helpen ontwikkelen. Al sedert een tiental jaren heeft de Vlaamse Gemeenschap gepioneerd rond wonen en zorg. Het kenniscentrum volgt die dossiers van nabij op en publiceert daarover regelmatig studies en documenten.

Ten aanzien van Jan Laeremans antwoordt de minister dat alle deelgebieden, ook het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de GGC, autonoom hun beslissingen nemen. De Vlaamse Regering kan natuurlijk bepaalde suggesties doen of uitdrukkelijke vragen stellen, maar zij beslissen. Juridisch gesproken heeft de minister geen hefboomen om de financiering van Brusselse instellingen aan te passen. De Bijzondere Financieringswet regelt de financiering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest via eigen fiscale middelen en via dotaties die niet door de Vlaamse Gemeenschap betaald worden. De Vlaamse Gemeenschap heeft alleen een rol ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, die ze actief opneemt met de BBC-controle enzovoort.

Tot slot neemt de minister ook nota van de aandacht die ook de commissieleden van de oppositie besteden aan de taalproblematiek. Hij meent dat men ook binnen de Brusselse instellingen, niet alleen op het niveau van het gewest maar ook van

de gemeenten en de OCMW's, moet samenwerken om daar meer op in te zetten. Hij heeft het gevoel dat het enthousiasme om er werk van te maken niet altijd even groot is bij de Brusselse (ook Franstalige) collega's.

Deze commissie buigt zich vooral over het werk van elke dag, nu concreet over het beleid voor 2023. Toch heeft ze ook de plicht om met de sterkst betrokkenen, zowel bij Brussel als bij de Vlaamse Gemeenschap, de discussie te voeren. In het verleden werd vaak – soms terecht – gezegd dat discussies over de plaats van Brussel in de staatshervorming te veel over het hoofd van de Brusselaars en de Brusselse vertegenwoordigers heen wordt gevoerd. Daarom biedt de minister aan om deze discussie hier te voeren. De minister bedankt Stijn Bex voor zijn uitgebreid en begrijpelijk genuanceerd antwoord. Als de Brusselaars willen meespreken moeten ze echter ook kleur bekennen. Dit thema bespreken vlak voor de verkiezingen staat garant voor mislukking voor de Brusselaars, vindt de minister. Hij heeft geen vertrouwen in partijvoorzitters die boven de hoofden van specialisten, van Brusselaars beslissen.

De minister betreurt dat er in deze commissie geen inhoudelijk gesprek over gevoerd wordt. Hij is voorstander van nuance in een debat maar dat neemt niet weg dat men toch zijn fundamentele standpunt kan aangeven. Hij geeft twee voorbeelden. Men kan discussiëren over modaliteiten, details, uitzonderingen inzake de plaats van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Maar de fundamentele vraag gaat over meer of minder Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Voor cd&v en de Vlaamse Regering is dat duidelijk; ze willen geëngageerd blijven in Brussel en dat versterken. Meer Vlaamse Gemeenschap in Brussel dus.

De tweede vraag gaat over de bevoegdheden Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het sociaal engagement in de hoofdstad. Voor minister Benjamin Dalle is het essentieel dat de Vlaamse Gemeenschap die bevoegdheidsdomeinen kan blijven uitoefenen in Brussel. Ook als de nieuwe bevoegdheden daaromtrent worden overgeheveld. Zijn de commissieleden het daar ook mee eens?

De commissieleden gaan niet sterk in op de topprioriteit, namelijk het tewerkstellingsbeleid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ervoor zorgen dat alle Brusselaars een toekomst hebben, aan de slag kunnen en dat men in de Vlaamse sectoren een beroep kan doen op al dat Brussels talent. Niet alleen in deze commissie maar ook in het Brusselse parlement en de Brusselse Regering moet het debat daarover gevoerd worden. Hij roept de leden op om deze topprioriteit mee uit te dragen ten aanzien van de Brusselse collega's.

2.7. Stijn Bex

Voor Groen mag er meer Vlaamse Gemeenschap zijn in Brussel, zegt *Stijn Bex*. De vraag is hoe die rol wordt ingevuld. Dat is volgens de spreker de essentie van het debat. Hij vindt ook dat dit debat voor de verkiezingscampagne gevoerd moet worden. Hij vraagt zich af of een publiek forum als het parlement wel het beste gremium is. Er moet niet alleen overlegd worden tussen de Brusselse Vlamingen maar ook met de confraters aan Franstalige zijde. Groen doet dat met Ecolo. Hij roept de andere partijen op dat ook te doen.

De minister wees erop dat het budget voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bovenmatig toeneemt in vergelijking met dat voor de gewestaangelegenheden. Een belangrijk deel van die toename gaat echter naar het groeipakket dat niet op Brussel van toepassing is. Kan de minister meedelen hoe groot de toename is voor de materies die ook voor Brussel van toepassing zijn? Hoe dicht komt het budget voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bij de Brusselnorm, respectievelijk de 5 en de 30 procentnorm? Iedereen weet dat daar een inhaalbeweging nodig is, maar de minister moet er vooral voor zorgen dat de Brusselnorm meer benaderd wordt.

2.8. Antwoord van minister Benjamin Dalle

Minister *Benjamin Dalle* wil hier nu niet het debat over de staatshervorming voeren, maar hij vindt het belangrijk dat het in deze commissie, in het Vlaams Parlement aan bod kan komen. En het is ook belangrijk dat het beleid voor 2023 consequent is met de toekomstvisie.

De minister bevestigt dat de toename met 18 procent voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin inclusief het groeipakket is. Stijn Bex spreekt van een toename van de middelen voor het groeipakket, terwijl zijn collega's altijd beweren dat er bespaard wordt op het groeipakket. Quod non. De stijging van het budget WVG bedraagt in totaliteit 17,5 procent (2,4 miljard euro op 13,7 miljard euro). Wanneer het groeipakket hieruit gehaald wordt, want dit is slechts deels van toepassing in Brussel, is er een stijging van 16,1 procent. Het Vlaamse groeipakket komt effectief niet toe aan de Brusselaars; in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest geldt een eigen systeem.

De meest recente cijfers over de Brusselnorm, namelijk voor 2020, zijn terug te vinden in het GACB-rapport. Geleidelijk aan zullen ook de jaren daarna in kaart gebracht worden. De minister erkent dat het budget voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin nog ver van de 5 procentnorm verwijderd is. Aan die historische achterstand moet hard gewerkt worden.

3. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen artikelen 3 (SA, SG), 4 (SA), 103, §2 (SJ0-1SGI5EX-IS), 105, §1 (SJ0-1SGI2EB-WT en SJ0-1SGI2EC-WT), 105, §3 (SJ0-1SGI2EA-WT en SJ0-1SGI2EB-WT), 109 en 121, en de begrotingstabellen afdeling I. Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur, programma's A en G Brussel, en afdeling V. Vlaams Brusselfonds (VBF) (zie opsplitsing begrotingsverslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 15-9)), worden indicatief met 8 stemmen bij 4 onthoudingen aangenomen.

II. Vlaamse Rand

1. Toelichting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Minister *Ben Weyts* zal niet de volledige beleids- en begrotingstoelichting overlopen, wel de belangrijkste elementen, met bijzondere aandacht voor nieuwe beleidsinitiatieven.

1.1. Algemene uitgavenbegroting Vlaamse Rand 2023

De begroting Vlaamse Rand valt uiteen in drie begrotingsartikelen.

Op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FA-WT - Gecoördineerd Randbeleid trekt de minister 1,01 miljoen euro uit voor 2023. Daarmee financiert hij impulssubsidies en subsidies voor de faciliteitengemeenten (323.000 euro), subsidies voor structurele partners zoals RINGtv (273.000 euro), BRIO (66.000 euro), Museum FeliXart (169.000 euro) en algemene werkingskosten (180.000 euro).

Op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FB-WT - Vlaamse Randfonds wordt 26 miljoen euro toegekend voor de hele regeerperiode. In 2020 was er aanvankelijk 20 miljoen euro toegekend, maar de minister heeft extra middelen kunnen verzamelen voor dit fonds.

Hij plant 5,4 miljoen euro van de middelen van het Randfonds aan te wenden in 2023. Die middelen gaan onder meer naar de onderwijsopdracht van vzw 'de Rand', scholenbouw, en bijkomend groen. Dat komt verder in de toelichting aan bod.

Op begrotingsartikel SJ0-1SHD2FY-IS - vzw 'de Rand' wordt een bedrag van 7,46 miljoen euro uitgetrokken voor de toelage aan vzw 'de Rand'.

Wat zijn de voornaamste evoluties in de begroting Vlaamse Rand van 2023? Er is een bijstelling van 496.000 euro, die bestaat uit:

- de indexatie ten bedrage van 6000 euro (subsidie aan BRIO);
- een verhoging van de toelage voor vzw 'de Rand': indexatie ter waarde van 406.000 euro en toekenning van 89.000 euro VIA-middelen.

Voor het Vlaamse Randfonds wordt 15,4 miljoen euro overgedragen naar 2023 via de begrotingsruiter. Een compensatie van 1 miljoen euro gaat naar vzw 'de Rand' voor de onderwijsopdracht.

De minister vat samen dat het grootste deel van de middelen in 2023 naar de toelage voor vzw 'de Rand' gaat. Het tweede grootste deel gaat naar het Vlaamse Randfonds.

1.2. Beleids- en begrotingstoelichting Vlaamse Rand 2023

In essentie is het Vlaamse Randbeleid gestoeld op twee pijlers: het Vlaamse karakter versterken en de Groene Gordel beschermen en uitbouwen.

1.2.1. *Beleidsinstrumenten*

Ten eerste wil de minister die twee doelstellingen in het komende jaar realiseren via het Vlaamse Randfonds, dat in 2023 focust op vier zaken:

- bijkomend groen (campagne 'De Vlaamse Rand boomt');
- flankerend onderwijsbeleid via de onderwijsopdracht voor vzw 'de Rand';
- streekontwikkeling;
- Wonen in Eigen Streek: samen met de Vlaamse minister van Wonen wordt een nieuwe regeling voorgelegd om sociale verdringing in de Rand tegen te gaan.

Ten tweede is 2023 het derde jaar van een ambitieus nieuw meerjarenplan voor vzw 'de Rand':

- het verzekeren van de Nederlandstalige aanwezigheid in de zes faciliteitengemeenten via haar gemeenschapscentra;
- het ondersteunen op het terrein van dertien gemeenten in de rest van de Vlaamse Rand bij uitdagingen die typisch zijn voor deze regio: hoge integratienoden, grote migratiedruk, veel Nederlandsonkundigen, grote onderwijsuitdagingen en het onder druk staan van de groene ruimte.

Ten derde moet de administratie, het team Coördinatie Vlaamse Rand binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur, de gemeentebesturen bijstaan in het aangaan van de beleidsuitdagingen.

1.2.2. *Strategische doelstellingen*

De BBT Vlaamse Rand 2023 bevat vier strategische doelstellingen. Minister Ben Weyts neemt er per strategische doelstelling enkele beleidsmaatregelen uit die hij verder toelicht.

SD 1. Rechtstreekse initiatieven voor een gecoördineerd Randbeleid

De eerste doelstelling betreft de eigen initiatieven die hij als minister neemt in uitvoering van het Randbeleid. Hij denkt bijvoorbeeld aan de impulssubsidies, de steun aan FeliXart en RINGtv, maar natuurlijk ook het Vlaamse Randfonds.

OD 1.3. Vlaamse Randfonds

Gelet op het belang en de omvang van het Randfonds binnen het globale Vlaamse Randbeleid, gaat de minister er graag dieper op in. Wat zijn de geplande initiatieven die hij met het Vlaamse Randfonds in 2023 wenst te nemen?

Vooreerst ligt de focus op het versterken van het groene karakter. Met het nieuwe initiatief 'De Vlaamse Rand boomt' werd aanvankelijk gefocust op het 'laaghangend fruit' door via de lokale besturen werk te maken van de vergroening van de Vlaamse Rand. Nu wil de minister zich ook richten tot burgers en bedrijven. De bedoeling van dit initiatief is om de samenleving te mobiliseren om extra groen aan te planten in de Rand.

Het tweede aandachtspunt zijn de projectoproepen in het onderwijs. Het onderwijs kampt met de specifieke problematiek eigen aan de Vlaamse Rand. De opdracht daaromtrent voor vzw 'de Rand' wordt voortgezet en de activiteiten worden uitgebreid. Daarnaast kan het Randfonds ook ondersteuning bieden om scholenbouwprojecten te realiseren. Dat komt bovenop de extra middelen die vanuit Onderwijs worden uitgetrokken.

Een derde aandachtspunt is streekontwikkeling. De minister versterkt initiatieven die mikken op streekontwikkeling en streekidentiteiten. Voor het nieuwe intergemeentelijk samenwerkingsverband 'Zennevallei hergist' tussen Halle, Sint-Pieters-Leeuw en Beersel om streekontwikkeling in de Zennevallei te stimuleren, zal hij 750.000 euro ter beschikking stellen voor de periode 2022-2024. De drie lokale besturen stellen samen 360.000 euro ter beschikking gedurende dezelfde periode zodat het totale bedrag op 1,11 miljoen euro komt. Daarmee wil men de troeven van de Zennevallei beter uitspelen en de samenhang van haar inwoners verhogen.

Een vierde focus is Wonen in Eigen Streek. Samen met de Vlaamse minister bevoegd voor het woonbeleid legt minister Ben Weyts aan de Vlaamse Regering een ontwerp van decreet voor dat het Vlamingen makkelijker moet maken om in eigen streek te blijven wonen.

OD 1.5. Coördinatieplatform Stand van de Rand

Het coördinatieplatform Stand van de Rand heeft als doel overleg en samenwerking over de Vlaamse beleidsdomeinen heen te faciliteren om de uitdagingen in de Rand gecoördineerd aan te pakken. Het bestaat uit ambtelijke en politieke vertegenwoordigers uit vijf beleidsdomeinen: Omgeving, Mobiliteit en Openbare Werken, Onderwijs, Welzijn en Wonen. De provinciegouverneur neemt het voorzitterschap op. Samen met de provinciegouverneur bekijkt de minister hoe ze de werking van het coördinatieplatform in 2023 verder kunnen optimaliseren. Het is onder meer de bedoeling om meer ruimte te maken voor relevante vragen van onderuit en concretere resultaten voorop te stellen.

SD 2. Vzw 'de Rand': eerste partner Vlaamse Randbeleid

De tweede strategische doelstelling verwijst naar de werking van vzw 'de Rand', de belangrijkste partner in het Vlaamse Randbeleid. 2023 is het derde jaar van de huidige meerjarenplanning. Voor de eerstelijnswerking via de gemeenschapscentra in de zes faciliteitengemeenten en Jezus-Eik betekent dit:

- prioritaire inzet op het ondersteunen van het Nederlandstalige verenigingsleven;
- specifieke aandacht voor jongeren en ouderen;
- bijkomende acties en nieuwe impulsen voor anderstaligen op het vlak van oefenkansen Nederlands en flankerend onderwijsbeleid.

In het kader van het taalbeleid en oefenkansen Nederlands worden lokale besturen ondersteund bij de focus op het Nederlands in hun activiteiten. Dat kan via het lokaal sport-, cultuur- en jeugdbeleid. Vzw 'de Rand' levert expertise aan lokale besturen die daarin minder ervaring hebben. Aan de lokale besturen die al veel ervaring hebben, biedt de vzw ondersteuning.

Er komt nieuwe samenwerking tussen vzw 'de Rand', het Agentschap Integratie en Inburgering en de provincie met als doel een nieuwe samenwerkingsovereenkomst, met een specifiek plan van aanpak voor elke gemeente.

In 2023 zet vzw 'de Rand' haar bijkomend flankerend ondersteuningsbeleid voort voor de secundaire scholen. In 2022 werden 15 scholen ondersteund, in 2023 wordt dat uitgebreid naar 21 secundaire scholen. Een bijkomende oproep wordt gelanceerd zodat eventuele andere scholen nog kunnen intekenen vanaf het schooljaar 2023-2024 waarbij op nog eens 14 scholen wordt gemikt. In de loop van 2023 gaat de minister na of een bijkomende financiële stimulans vanuit het Randfonds nodig is.

De klimaatmiddelen die vzw 'de Rand' ontving, monden elk jaar uit in concrete realisaties. In 2023 werden klimaatinvesteringen gedaan voor GC Bosuil (Jezus-Eik), GC Moelie (Linkebeek) en GC De Lijsterbes (Kraainem). Daarnaast lopen er ook reguliere investeringen in de infrastructuur, zoals licht-, lucht- en temperatuurregeling. In 2023 wordt er nog bijkomend energiebesparend geïnvesteerd in de gebouwen van vzw 'de Rand'. Daarvoor worden zowel (beperkte) middelen van het Randfonds als middelen van het Klimaatfonds aangewend.

SD 3. De Vlaamse Rand vanuit andere beleidsdomeinen

De derde strategische doelstelling legt de link naar de andere bevoegdheden van de Vlaamse Regering en wat zij in 2023 voorzien voor de Vlaamse Rand. Minister Ben Weyts licht twee bevoegdheden uit met grote impact op de maatschappelijke uitdagingen in de Vlaamse Rand: Onderwijs en Wonen.

OD 3.1. Huisvesting: Wonen in Eigen Streek

Het voorontwerp van decreet zit momenteel bij de Inspectie van Financiën. De eerste bespreking binnen de Vlaamse Regering moet nog plaatsvinden.

OD 3.3. Onderwijs

Er werden extra capaciteitsmiddelen toegekend aan de Vlaamse Rand op basis van de capaciteitsmonitor. In heel Vlaanderen is een terugloop te merken van de instroom in het kleuter- en lager onderwijs. Dat is niet het geval in de Vlaamse Rand. Daar ziet men nog een gestage toename. In Vlaanderen moet dus niet meer geïnvesteerd worden in extra capaciteit voor het kleuter- en lager onderwijs, maar wel voor het secundair onderwijs. In de Vlaamse Rand moet men zowel voor het secundair als het kleuter- en lager onderwijs blijven investeren in extra capaciteit.

De basis is de capaciteitsmonitor. Daarbovenop probeert de minister indien nodig via het Randfonds extra middelen uit te trekken.

Ook de initiatieven inzake taalscreening voor kleuters (KOALA) en de taalintegratietrajecten zijn essentieel. Het is de bedoeling te verhinderen dat kinderen nog in het lager onderwijs starten met een taalachterstand voor Nederlands. Dat laatste is nefast voor hun eigen ontwikkeling en voor de onderwijskwaliteit voor de hele klas.

De minister neemt ook initiatieven ter bevordering van de lees- en schrijfvaardigheid. De communicatiestrategie omvat in 2023 acties en campagnes in samenwerking met partners van het Leesoffensief.

Het nieuwe voorrangbeleid bij schoolinschrijvingen in de Vlaamse Rand krijgt in 2023 verder vorm. Daarmee wordt het mogelijk om in het lager onderwijs in de Vlaamse Rand voorrang te geven aan kinderen die in de eigen gemeente wonen. In het secundair onderwijs kan voorrang gegeven worden aan diegenen die in hun onderwijscurriculum al voor het Nederlandstalige onderwijs gekozen hebben. Daarmee kunnen Nederlandstaligen in de praktijk voorrang krijgen bij de inschrijving van hun kinderen in zowel het lager als het secundair onderwijs.

SD 4. Het groene en open karakter van de Rand bewaken

OD 4.1. Waardevolle natuur koesteren en versterken

De minister wijst vooreerst op de realisatie van 100.000 extra bomen in de Vlaamse Rand. Daarbij werd in een eerste fase vooral gefocust op samenwerking met gemeenten en verenigingen. Nu wil de minister een versnelling hoger schakelen en nogmaals 100.000 extra bomen laten planten met de hulp van bedrijven en particulieren. De strategie is gewijzigd: van het behouden van het groene karakter van de Vlaamse Rand wordt overgeschakeld op het versterken van de vergroening van de Vlaamse Rand.

2. Bespreking

2.1. Klaas Sloomans

Klaas Sloomans deelt het optimisme van de minister niet. Er zijn wel bomen bijgekomen in de Vlaamse Rand maar het aantal bomen staat omgekeerd evenredig met het aantal Nederlandstaligen dat nog in de Rand woont. Hij verwijst naar de nieuwe cijfers van Kind en Gezin waaruit opnieuw blijkt dat de bodem van het aantal Nederlandstaligen in deze regio nog altijd niet is bereikt. Na de negentien randgemeenten ontnederlandst nu ook het bredere Halle-Vilvoorde in een heel snel tempo. Meer zelfs, Halle-Vilvoorde is het enige van de 22 Vlaamse arrondissementen waar een minderheid van de kinderen opgroeit in een Nederlandstalig gezin. Hij verwijst ook naar het recordaantal verhuisbewegingen vanuit Brussel naar de Rand die afgelopen maand werden bekendgemaakt door de Confederatie van Immobiliënberoepen. Hij verwijst naar de cijfers over de leerlingenkenmerken van AGODI en naar de herkomstcijfers van het Rijksregister. Bijna de helft van de inwoners van de Vlaamse Rand is intussen van vreemde herkomst. Alle cijfers tonen aan dat ondanks de goede intenties het Vlaamse karakter er verder op achteruitgaat. Op het vlak van bevolkingssamenstelling begint de Vlaamse Rand steeds meer op Brussel te lijken.

Een van de grondoorzaken van de demografische revolutie is in samenhang met immigratie uiteraard het fenomeen van de sociale verdringing, waarbij jonge Vlaamse gezinnen massaal uitwijken naar het diepere binnenland op zoek naar betaalbaar vastgoed. Ze ruimen plaats voor vooral anderstaligen uit het Brusselse of rechtstreeks uit het buitenland.

In de beleidsnota Vlaamse Rand 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 132/1) stond al dat het terugdringen van sociale verdringing een van zijn beleidsprioriteiten was. Vorig jaar stond opnieuw in de BBT (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 13-K/1) dat de minister daar in 2022 met het Randfonds werk van ging maken. In de praktijk is daar niets mee gebeurd. Ook in deze BBT Vlaamse Rand 2023 worden initiatieven tegen sociale verdringing aangekondigd, gefinancierd met middelen uit het Randfonds (pagina 35, 13-K/1). Klaas Slootmans had graag vernomen over welke initiatieven het gaat, wat de omvang ervan is en hoeveel middelen daarvoor zullen worden aangewend.

De minister kondigt ook de aanpassing aan van het Grond- en Pandendecreet, meer bepaald het onderdeel over Wonen in Eigen Streek. Maar de minister is niet concreet daarover. Sedert 2019 heeft de minister die aanpassing al herhaaldelijk beloofd. De vraag is dan ook of er daadwerkelijk iets van in huis zal komen. Klaas Slootmans twijfelt daaraan, hoewel hij uiteraard hoopt dat die verbintenis wordt omgezet in de praktijk.

Het lid heeft voorts nog een aantal specifieke vragen. Hoeveel Randuitcheques zijn er tot vandaag verdeeld en hoeveel ook effectief gebruikt? In het kader van de Vlaamse Brede Heroverweging werden er grote vraagtekens geplaatst bij de efficiëntie van dat instrument. Uit eerdere cijfers (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2020-21, nr. 134) bleek dat slechts een op de zes cheques effectief wordt gebruikt.

In het kader van de subsidies voor de faciliteitengemeenten voor Nederlandstalige evenementen wordt er gesteld dat de verenigingen de weg naar deze vorm van subsidies duidelijk hebben gevonden. Hoe veruitwendigt zich dat concreet en op basis van welke cijfers wordt deze conclusie gemaakt? Het lid krijgt daarover andere signalen.

Klaas Slootmans had graag vernomen wat het actuele bereik is van de uitzendingen van het programma Over de Rand op RINGtv. Is het niet mogelijk om het programma op een meer toegankelijke wijze aan te bieden aan het publiek, door het bijvoorbeeld via sociale media te verspreiden? Daar wordt nu veel energie in gestoken, maar hij vreest dat het bereik beperkt blijft, wat zonde is.

Vlabinvest behoort eigenlijk onrechtstreeks tot de bevoegdheid van minister Ben Weyts, maar is een belangrijke partner in het Randbeleid. Voor het lopende jaar 2022 zullen 37 woningen gerealiseerd worden met een budget van 8,2 miljoen euro. In de BBT 2022 stond beschreven dat er projecten in de steigers stonden voor 23 miljoen euro, drie keer meer middelen dus. Het lid had graag van de minister vernomen van waar dat grote verschil komt.

Wat de omzendbrieven-Peeters en Martens betreft, houdt de minister vast aan de huidige restrictieve interpretatie van de Bestuurstaalwet. Onlangs bracht een advocatenbureau een advies uit dat grotendeels botst met het arrest van de Raad van State van vorig jaar. Naar aanleiding van dat advies heeft de minister een schrijven gericht aan de gemeentebesturen van de faciliteitengemeenten, waarin staat dat het gebruik van taalregisters onwettelijk is. Is de minister van oordeel dat er nood is aan een nieuwe, eventueel aanvullende omzendbrief? Wat zal de minister ondernemen tegen gemeentebesturen die – ondanks de afwezigheid van een wettelijke basis – toch nog volharden in het gebruik van de bestaande taalregisters? De besluiten over de bestaande taalregisters kunnen niet meer worden vernietigd, vermits de termijnen daarvoor zijn verstreken. Men zit dus met een wezenlijk probleem wanneer gemeentebesturen vernietigingsbesluiten aanhangig zullen maken bij de Raad van State. Het lid vernam graag de visie en het plan van aanpak van de minister daaromtrent. Hij vindt het goed dat de minister vasthoudt aan de omzendbrief-Peeters maar hoe zal hij dat realiseren gezien de situatie?

In 2023 stelt de minister opnieuw 1 miljoen euro uit het Vlaamse Randfonds ter beschikking aan vzw 'de Rand' om het flankerend onderwijsbeleid in secundaire scholen te versterken. Waarom blijft dat beperkt tot de secundaire scholen?

2.2. Stijn Bex

Het Vlaamse en groene karakter van de Rand is zowel voor de minister als voor de commissieleden heel belangrijk, zegt *Stijn Bex*. Hij is enthousiast over heel wat maatregelen die de minister hier opnieuw onder het voetlicht brengt. De Groenfractie vindt wel dat de minister soms neigt naar een eenzijdige nadruk op taal. Bovendien is het belangrijk om in eigen boezem te kijken. Vlaams minister voor Brussel Benjamin Dalle kiest ervoor om de betalende inburgeringscursus toch gratis te houden voor Brusselse inburgeraars. Volgens de Groenfractie zou een dergelijke regeling in de Vlaamse Rand een goed signaal zijn. De fractie pleit voor overleg met Vlaams minister van Inburgering en Integratie Bart Somers.

Op het vlak van cultuur is overleg aangewezen met minister Jan Jambon. De besparingen op cultuur zullen onmiskenbaar invloed hebben op het aanbod in de Vlaamse Rand. Er zijn op dat vlak meer noden en mogelijkheden, zegt *Stijn Bex*.

Voor het vergroenen van de Vlaamse Rand had de minister de initiële ambitie om minstens 20 ha extra bos aan te leggen. De minister zegt dat hij via de gemeenten gewerkt heeft om het laaghangend fruit te plukken. Nu kondigt hij de actie 'De Vlaamse Rand boomt' aan om nog 100.000 extra bomen aan te planten. Hoe ver staat de minister eigenlijk in de ambitie om 20 ha extra bos te realiseren? Over het aantal bomen praten is iets anders dan over het aantal hectare. Betekent het feit dat de minister het geweer van schouder verandert en nu richting burgers en bedrijven kijkt, dat hij op de limieten van de haalbaarheid is gestoten? Daar kan men lessen uit trekken, eventueel ook buiten de Vlaamse Rand.

In samenwerking met de Vlaamse minister van Wonen Matthias Diependaele wordt er ingezet op een nieuwe regeling rond Wonen in Eigen Streek in de Vlaamse Rand. Wanneer zal het Vlaams Parlement de eerste teksten daarvan kunnen bekijken? Kan hij iets meer zeggen over de contouren van dat ontwerp van decreet? De minister is in zijn uiteenzetting wel erg op de vlakke gebleven.

De Groenfractie staat vanzelfsprekend achter de indexering van de middelen. Op andere Vlaamse begrotingsdomeinen slaagt men er wel in om die middelen uit te geven. Daar zijn grote bijkomende noden en de indexering wordt niet altijd integraal gevolgd. Welke logica schuilt er achter de indexering terwijl de minister er vorig jaar niet in geslaagd is om alle middelen uit te geven? Gaf dat geen moeilijke discussies binnen de Vlaamse Regering?

De minister moedigt met impulssubsidies gemeenten, verenigingen en organisaties uit de Vlaamse Rand aan om vernieuwende projecten uit te werken die de sociale cohesie in de regio versterken en de rol van het Nederlands als verbindende voertaal bevorderen. Hoeveel gemeenten, verenigingen en organisaties maakten daarvan gebruik in 2022?

Er is een verplichte taalscreening bij het begin van het leerplichtonderwijs. Voor leerlingen van wie de luistervaardigheid Nederlands onvoldoende is, organiseren basisscholen taalintegratietrajecten zoals een taalbad. Hoeveel van dergelijke taalintegratietrajecten werden in 2022 georganiseerd in de Vlaamse Rand? De minister investeert in de professionalisering van schoolteams basisonderwijs rond taalintegratietrajecten. Hoeveel scholen nemen momenteel deel aan die trajecten?

2.3. Peter Van Rompuy

Peter Van Rompuy vindt het vooreerst positief dat in het kader van de streekontwikkeling extra aandacht is voor de Zennevallei. Hij deelt de bezorgdheid over die streek. Uiteraard behoudt vzw 'de Rand' zijn belangrijke rol in het Randbeleid. Ook de bijzondere aandacht in de BBT voor onderwijs is terecht. In het kader van het relancebeleid werden de budgetten voor de Vlaamse Rand verhoogd naar een totaal van 26 miljoen euro en elk jaar komt er anderhalf miljoen euro extra bij.

De cd&v-fractie vindt het belangrijk dat de jaarlijkse ondersteuning voor de gemeenten Halle, Dilbeek en Vilvoorde onverminderd wordt voortgezet. In de context van de steun aan de lokale besturen om de specifieke uitdagingen in de Vlaamse Rand aan te pakken past ook het verslag van het Toekomstforum Halle-Vilvoorde. Dat forum heeft opnieuw gevraagd om van Halle-Vilvoorde een centrumregio te maken. Er loopt een studie over de toekomst van het Gemeentefonds. Er wordt gekeken naar de verdeling tussen de echte grootsteden, zoals Antwerpen, en de rest van Vlaanderen. Peter Van Rompuy meent dat de vraag van het Toekomstforum zeker meegenomen moet worden in die studie. Hij vraagt aan minister Ben Weyts om erover te waken dat die vraag vanuit de regio wordt meegenomen als die studie naar buiten komt. Dat zou velen de ogen openen, meent het lid.

Zijn fractie stond altijd positief tegenover de bevraging door de administratie bij de lokale besturen over de prioriteiten in het Vlaamse Randbeleid. De burgemeesters, schepenen en raadsleden uit de regio zullen zeker verheugd zijn dat in 2023 opnieuw een dergelijk themamoment georganiseerd wordt.

In de vorige zittingsperiode heeft Peter Van Rompuy mee zijn schouders gezet onder het decreet Vlabzorginvest, met de bijbehorende middelen. Vlabinvest voorziet in 2023 in een financiering van 30,9 miljoen euro en een jaarlijkse impuls van 2,35 miljoen euro. De spreker is verheugd dat dit wordt voortgezet. Het wegwerken van de historische achterstand op het vlak van welzijnsinstellingen in de regio is nog steeds een belangrijk werk- en pijnpunt.

2.4. Katia Segers

Uit de uitgebreide toelichting van de minister blijkt dat zowel de appreciatie als de kritiek van de Vooruitfractie bij het begin van de zittingsperiode overeind blijft, zegt *Katia Segers*. Toch is er ook vooruitschrijdend inzicht bij de minister. Uiteraard is er een Randbeleid nodig wegens de specificiteit, de sociodemografische realiteit, de nabijheid van Brussel maar ook historische achterstand. Bij het begin van de zittingsperiode toonde Katia Segers zich voorstander van de extra middelen via het Vlaamse Randfonds. Het is ook positief dat er via de relancemiddelen middelen zijn bijgekomen. Maar het blijft te veel een ad-hocbeleid, om het niet sinterklaaspolitiek te noemen. Ze mist een structurele aanpak.

De minister ziet eindelijk in dat de bredere rand rond Brussel met exact dezelfde uitdagingen kampt. Daarom neemt hij nu expliciet extra middelen op voor dertien extra gemeenten buiten de Rand die dezelfde uitdagingen kennen. Katia Segers betreurt wel dat de minister spreekt van tweedelijnswerking. De negentien gemeenten zijn dus de eerste lijn volgens de minister. Katia Segers zou heel graag zien dat al die gemeenten op één lijn behandeld worden. De oplossing is natuurlijk, zoals Peter Van Rompuy aangeeft, dat Halle-Vilvoorde erkend wordt als centrumregio. Ze ondersteunt de vraag van het commissielid om dat mee op te nemen in de studie over het Gemeentefonds. Ze heeft het gevoel dat de minister steeds meer ook naar deze oplossing kijkt voor de specifieke uitdagingen van deze regio: migratiedruk, sociodemografische groei, capaciteitstekort in het onderwijs, Wonen in Eigen Streek, en vooral de historische achterstand die maar niet weggewerkt raakt op het vlak van welzijn.

Dat de minister inzet op het groene karakter verheugt ook de Vooruitfractie, maar de uitdagingen in de regio zijn dermate groot dat een ad-hocbeleid via het Randfonds niet zal volstaan. Er zijn extra middelen nodig. Daarom zal de Vooruitfractie zich onthouden bij de indicatieve stemming.

2.5. Inez De Coninck

Volgens *Inez De Coninck* is de BBT Vlaamse Rand telkens opnieuw ambitieus, met concrete acties, realisaties en resultaten op het terrein. Het Vlaamse regeerakkoord wordt goed uitgevoerd, wat de Vlaamse Rand betreft.

De problemen in de regio zijn samen te vatten als bedreigingen van het landelijke en Vlaamse karakter van de Vlaamse Rand. De inwoners willen hun dorp met veel groen behouden, waar de mensen elkaar verstaan in de taal van de regio: het Vlaams. Het is goed op dit Vlaamse karakter in te spelen met verschillende initiatieven: de taalpromotie in onderwijs, de Gordel en vzw 'de Rand'. De minister zet ook in op het groene karakter met 'De Vlaamse Rand boomt' en andere projecten zoals de aankoop van het Kravaalbos en 'Natuur in je buurt'. Inez De Coninck kan de uitbreiding van het Kravaalbos alleen maar toejuichen. Ze kijkt uit naar de verbindingsmogelijkheden met andere bossen zoals het Kartelobos.

Het is goed dat er werk wordt gemaakt van Wonen in Eigen Streek. Zeker in deze regio is het voor jonge starters moeilijk om een eigen woning te verwerven. Op die manier verliest de regio de eigen jongeren aan andere regio's en worden de woningen door kapitaalkrachtigere gezinnen opgekocht. De WIES-regeling tracht de eigendomsverwerving van de woning toegankelijker te maken en richt zich ook tot een welbepaalde doelgroep, namelijk de minder kapitaalkrachtige lokale bevolking.

Klaas Sloomans schetst elk jaar een apocalyptisch beeld van de Vlaamse Rand. Als het zo slecht wonen is in de Vlaamse Rand, waarom wil iedereen er dan komen wonen? Op het vlak van vastgoedprijzen bevinden zeven van de twaalf duurste gemeenten zich in de Vlaamse Rand. Zo slecht wonen zal het er niet zijn. Uit de gemeente- en stadsmonitor blijkt ook dat de tevredenheid van de inwoners van verschillende randgemeenten hoog is.

Al zo lang wordt de discussie gevoerd over hoe breed deze regio juist is. Katia Segers is er ondertussen ook van overtuigd geraakt dat het beleid van de minister de problemen uit de regio aanpakt. Dat is volgens haar de juiste klemtoon en niet de discussie over hoe breed de regio juist is. Er zijn voldoende voorbeelden van acties die voor de hele regio gelden en zich niet beperken tot de Vlaamse Rand alleen. De minister vermeldt in de BBT het Toekomstforum dat over de brede regio gaat: Halle-Vilvoorde. Dat is een duidelijk signaal. Eerder vroeg deze commissie de steun van de minister voor de vraag van het Toekomstforum om Halle-Vilvoorde als centrumregio te erkennen. Inez De Coninck sluit zich dan ook aan bij de vraag van Peter Van Rompuy om ervoor te zorgen dat deze vraag wordt meegenomen bij de studie die de Vlaamse Regering nu maakt over het Gemeentefonds. Ze is ervan overtuigd dat minister Ben Weyts er nauwgezet op zal toezien dat de belangen van de Vlaamse Rand worden meegenomen.

Een belangrijke verwezenlijking deze zittingsperiode zijn de eigen middelen via het Vlaamse Randfonds. Maar daar mag het niet bij blijven. Iedere minister is een beetje minister van de Vlaamse Rand en moet ook binnen zijn bevoegdheidsdomein de nodige inspanningen doen voor de Vlaamse Rand en inspelen op de specifieke problematiek van die regio. Inez De Coninck denkt daarbij aan Welzijn. Alle volksvertegenwoordigers uit de Vlaamse Rand moeten in de respectievelijke commissies en zelfs in de politieke partijen op deze nagel blijven kloppen.

Een andere bevoegdheid van minister Ben Weyts, Onderwijs, komt mooi samen met de bevoegdheid Vlaamse rand in deze BBT. Hij heeft werk gemaakt van een nieuwe voorrangsregeling voor de Vlaamse Rand zodat de Nederlandstaligen effectief voorrang krijgen op terrein.

De Vlaamse Rand kent verschillende regionale identiteiten die elk op zichzelf een sterk merk vormen. Inez De Coninck denkt daarbij spontaan aan het Pajottenland en aan het Zenneland. Met het project 'Zennevalei hergist' wordt de geuze nog meer als troef uitgespeeld.

2.6. Antwoord van minister Ben Weyts

Vanzelfsprekend deelt minister *Ben Weyts* de bezorgdheid over de sociale verdringing en de migratiedruk. Hij probeert daar ook iets aan te doen. Elke beleidssuggestie van Klaas Slootmans is welkom. Voor Wonen in Eigen Streek werd serieus juridisch werk verricht. Het betreft een juridisch grijze zone, maar de minister meent dat hij een ontwerp van decreet heeft uitgewerkt dat juridisch solide is. Het voorontwerp van decreet moet natuurlijk de besluitvormingsprocedure doorlopen. Dat betekent dat het in eerste instantie van de Vlaamse Regering de goedkeuring moet krijgen. Vanaf dan wordt het een publiek document. De minister beseft ten volle dat het nog intern debat zal vergen vooraleer het – hopelijk – in het parlement wordt ingediend voor de discussie ten gronde. De doelstelling is om aan de gemeenten een systeem aan te bieden waarmee ze op de private markt een voorrangsbeleid kunnen voeren ten voordele van de eigen inwoners.

De Randuitcheques zijn een sympathiek initiatief, dat wel in de marge staat. Het gaat over een uitgave van 20.000 à 30.000 euro. 8000 cheques worden uitgegeven. De minister wil daar geen komaf mee maken vanwege het sympathieke karakter ervan. De besteding ervan heeft wel te lijden gehad onder de coronacrisis. Er worden minder cursussen gevolgd, waardoor er minder cheques kunnen worden toegekend. De minister gaat er wel van uit dat het niveau zich opnieuw herstelt in het postcoronatijdperk.

Het bereik van RINGtv en het programma Over de Rand is beperkt, zegt Klaas Slootmans. RINGtv werkt voor een ruimer bereik samen met BRUZZ en de Randkrant, maar ook via de RINGtv-app die volgend jaar wordt uitgerold, moet dat verbeteren.

Vlabinvest is een autonoom provinciebedrijf, merkt de minister op. In zijn toelichting heeft de minister enkel de realisaties weergegeven. Hij is ook afhankelijk van het provinciebedrijf om daarover te kunnen rapporteren.

Er zit beweging in het dossier van de taalregisters, zegt de minister voorts. Hij probeert maximaal creatief en assertief te zijn. Zijn de taalregisters wel conform de privacyregelgeving? Een juridisch advies stelt dat er voor de taalregisters geen rechtsgrond is op het vlak van de GDPR-regelgeving en ze dus de facto onwettig zijn. De minister heeft de faciliteitengemeenten daarvan onlangs op de hoogte gebracht; het aanleggen van taalregisters en het stellen van administratieve rechtshandelingen op grond daarvan is onwettig. De gemeenten zouden zich daar dus beter van onthouden in de toekomst. De minister kijkt de reacties van vooral de faciliteitengemeenten tegemoet. Volgens de minister getuigt dit van de creatieve en assertieve attitude die hij aan de dag gelegd heeft in het Vlaamse Randbeleid. Hij dankt ook Vlaams minister Bart Somers voor de goede samenwerking daarrond. Een nieuwe omzendbrief, zoals Klaas Slootmans suggereert, zou onverstandig zijn. De al bewandelde piste is verstandiger, meent de minister.

Voor het flankerend onderwijsbeleid wordt ingezet op het secundair onderwijs omdat de nood daar het grootste is, zegt de minister. In 2022 gaat het over 15

secundaire scholen. In 2023 wordt dat aantal opgetrokken tot 21 secundaire scholen, in 2024 tot 35 secundaire scholen.

In het lager onderwijs is de taalscreening het meest efficiënt, aldus de minister. Voor de KOALA-taalscreeningstesten werd gestreefd naar zo weinig mogelijk administratieve lasten. Er worden geen rapporteringsplichten opgelegd aan de scholen. Er worden wel representatieve steekproeven genomen om toch enigszins de vinger aan de pols te houden. Door de testen krijgt men zicht op het aantal integratietrajecten dat doorlopen moet worden. Voor de Vlaamse Rand gaat het om ongeveer 21 procent van de kleuters in de derde kleuterklas. Zij kennen onvoldoende Nederlands om met succes te kunnen starten in het Nederlandstalige lager onderwijs. Zij doorlopen dus een integratietraject in de derde kleuterklas.

Dat de inburgeringstrajecten in Brussel niet betalend zijn komt door het concurrentiële Franstalige aanbod daar. Als het Nederlandstalige aanbod betalend zou zijn en het Franstalige niet, zullen inburgeraars de facto op het Franstalige aanbod ingaan. Dat is niet wat de Vlaamse Gemeenschap wenst. Wie in de Vlaamse Rand gedomicilieerd is, moet zich richten tot inburgeringstrajecten aangeboden door de Vlaamse Gemeenschap.

Dat de doelstelling voor 'De Vlaamse Rand boomt' niet in termen van hectare wordt geformuleerd heeft te maken met het feit dat het aantal bomen meer tot de verbeelding spreekt. Het werkt meer mobiliserend. Overigens gaat het niet alleen over bomen, maar ook over planten of hagen, afhankelijk van de locatie. Er werden reeds 100.000 extra bomen aangeplant. Het is de doelstelling om dat aantal te verdubbelen. De minister geeft toe dat deze doelstelling vrij ambitieus is.

De minister steunt de vraag over de herziening van het Gemeentefonds, maar het zal over een 'zero-sum game' gaan. Wat aan de ene wordt gegeven, zal van de andere worden afgenomen. Ofwel moet het Gemeentefonds serieus uitbreiden. Deze discussie moet zeker gevoerd worden. De minister wil daar echter niet op wachten om met eigen middelen te investeren in de gemeenten in de Vlaamse Rand.

Middelen van het Vlaamse Randbeleid worden niet ingezet voor Vlabzorginvest, verduidelijkt de minister. Het gaat om middelen van Welzijn, die dus additioneel worden ingezet voor de Vlaamse Rand.

Wat onderwijs betreft heeft de Vlaamse Regering in deze zittingsperiode een ongezogene inspanning gedaan om extra capaciteit te creëren in de Vlaamse Rand. Op dat spoor wordt volop verdergegaan. Daarvoor worden niet alleen middelen op de onderwijsbegroting uitgetrokken maar ook toegevoegde middelen vanuit het Vlaamse Randfonds.

2.7. Klaas Sloomans

De minister zegt dat de eerste horde voor de aanpassing van het Grond- en Pandendecreet bij de Vlaamse Regering ligt, die het nog moet goedkeuren. Daarover zal waarschijnlijk veel discussie zijn, begrijpt *Klaas Sloomans*. Die regeling maakt wel deel uit van de BBT en het Vlaamse regeerakkoord. Is er dan geen consensus meer over?

2.8. Stijn Bex

Op de website van Natuurpunt leest *Stijn Bex* dat er ongeveer 2000 bomen per hectare nodig zijn voor de aanplanting van een bos. Twee keer 100.000 bomen zou betekenen dat de minister 100 ha bos aanplant, in plaats van de initiële 20 ha. Hij begrijpt dat het aantal bomen meer mobiliserend werkt dan het aantal hectare maar het roept vragen op over de reële stand van zaken. Het is nuttig om ook het

aantal hectare te vermelden. Dat neemt niet weg dat ten aanzien van een ruimer publiek een meer wervende taal gehanteerd wordt.

De minister meldde dat uit de taalscreening van kleuters in de Vlaamse Rand blijkt dat 21 procent van hen nood heeft aan een extra taalintegratietraject. Sommige doemberichten geven de indruk dat het om veel meer kleuters zou gaan. Hoe had de minister dat zelf ingeschat? Vindt hij 21 procent veel?

2.9. Antwoord van minister Ben Weyts

Volgens minister *Ben Weyts* kan men een op de vijf kleuters die onvoldoende het Nederlands machtig zijn, niet als onproblematisch afdoen. Dat gemiddelde percentage wordt natuurlijk uitgevlakt door gemeenten waar het aandeel veel kleiner is. Andere gemeenten scoren dan weer zeer hoog, met bijvoorbeeld de helft van de klas die onvoldoende Nederlands kent. De data worden op het niveau van de regio verzameld conform de GDPR-regelgeving. Die data op gemeentelijk niveau verzamelen geeft een probleem op het vlak van privacy. Ze worden verkregen op basis van steekproeven. 21 procent op het niveau van de Vlaamse Rand is voor de minister een bekommernis en vraagt optreden. In Antwerpen, op stedelijk niveau, komt het aantal kleuters dat onvoldoende Nederlands kent op 27 procent, volgens de minister uitermate zorgwekkend. In Gent is dat 21 à 22 procent.

De minister gaat ervan uit dat er over de doelstelling voor Wonen in Eigen Streek consensus is binnen de Vlaamse Regering. Over de weg ernaartoe is er altijd discussie, een discussie die de minister graag voert. Met de steun van alle fracties hier zal de minister dat tot een goed einde kunnen brengen.

Wat meer groen betreft, hanteert de minister niet hectare als meeteenheid omdat dat moeilijk vertaald kan worden in termen van bossen. In de Vlaamse Rand gaat het vaak over kleine perceeltjes, die men moet eren. Bij een recente opportuniteit in het Kravaalbos in Asse konden enkele hectare verworven worden, bestaand groen maar waar extra aanplantingen mogelijk waren. Dergelijke verwervingen zijn uitzonderlijk. Meestal gaat het over veel kleinere percelen waar men in are moet rekenen in plaats van in hectare. Daarom is het misschien ook zinvoller om te rekenen in aantal bomen.

De vraag van Klaas Slootmans over de ondersteuning aan verenigingen in de faciliteitengemeenten had de minister nog niet beantwoord. Het aantal dossiers is inderdaad teruggelopen door het corona-effect. Vzw 'de Rand' zorgt ervoor dat de stuurgroepen van de gemeenschapscentra in de faciliteitengemeenten de verenigingen kunnen bijstaan voor dossieraanvragen. Het team Coördinatie Vlaamse Rand organiseert ook inspiratiedagen voor de lokale besturen waarop de mogelijkheden bekendgemaakt worden.

3. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen artikelen 3 (SA, SH), 4 (SA), 103, §1 (SJ0-1SHD2FB-WT), 105, §1 (SJ0-1SHD2FA-WT en SJ0-1SHD2FB-WT), 105, §3 (SJ0-1SHD2FA-WT), en 110, en de begrotingstabellen afdeling I. Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie, programma A en H Vlaamse Rand (zie opsplitsing begrotingsverslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 15/9)) worden indicatief met 8 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

III. Dierenwelzijn

1. Toelichting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

1.1. Algemene uitgavenbegroting Dierenwelzijn 2023

Los van de personeelskredieten, die zijn ondergebracht bij de algemene apparaatskredieten van het Departement Omgeving, stijgen de beleidskredieten sinds de start van de overheveling van de bevoegdheid Dierenwelzijn naar Vlaanderen jaar na jaar spectaculair. De beleidsmiddelen zijn maal acht gegaan sinds Vlaanderen bevoegd werd in 2015, namelijk van 807.000 euro naar iets meer dan 6 miljoen euro.

Ook in 2023 worden deze verhoogde kredieten onverminderd aangehouden. Ook voorziet minister *Ben Weyts* in 5,1 miljoen euro aan betaalkredieten voor het uitdoven van de nertskekerijen en de foie-grasproducent. Hij trok daarvoor reeds eerder 10 miljoen euro beleidskredieten uit.

De middelen voor dierenwelzijnsbeleid zijn terug te vinden op twee begrotingsposten.

Op begrotingsartikel QB0-1QFD2MA-WT worden de reguliere werkingsmiddelen voor Dierenwelzijn gegroepeerd. Het gaat daarbij vooral over de vergoedingen voor dierenartsen die controles uitvoeren in slachthuizen en de ondersteuning van dierenasielen. De uitgaven voor studies en wetenschappelijk onderzoek inzake dierenwelzijn worden ook gefinancierd vanuit dit begrotingsartikel. De bijdrage van het Vlaamse Gewest in het kader van het FAVV-protocol, communicatie-initiatieven en diverse administratie- en werkingskosten inzake dierenwelzijn worden ook aangerekend op dit artikel. Aanvullend worden ook de eenmalige kredieten voor de financiering van het uitdoofbeleid voor pelsdierhouderijen en foie-grasproducenten voorzien vanuit de VAK-ruiter op dit artikel: 5,1 miljoen euro in 2023.

In 2015 heeft de minister meteen een specifiek Dierenwelzijnsfonds opgericht (begrotingsartikel QB0-1QFD4MB-WT). Binnen dat begrotingsfonds werden de inkomsten en uitgaven bij de begrotingsopmaak 2022 ingeschat op 756.000 euro. Dit is constant beleid ten opzichte van vorige jaren, maar de ingeschreven ontvangsten voor 2023 worden met 300.000 euro verhoogd ten opzichte van 2022. Die stijging is het gevolg van de versterkte inzet op de inning bij de eigenaar of voormalige eigenaar van de onkosten die voortvloeien uit de inbeslagname van verwaarloosde dieren. Het betreft 1.056.000 euro aan totale ontvangsten binnen het Dierenwelzijnsfonds. In 2023 wordt met de middelen van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds in een financiële ondersteuning voorzien voor de erkende dierenasielen met het oog op het betaalbaar houden van de energiefacturen en dus om de continuïteit van hun werking te verzekeren. De totale budgettaire impact van deze energiesubsidie bedraagt maximaal 678.000 euro.

1.2. Beleids- en begrotingstoelichting Dierenwelzijn 2023

1.2.1. *Strategische doelstellingen*

SD 1. Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren

– Algemeen

De blikvanger van 2023 wordt de implementatie van de nieuwe Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn, die na bijna vier decennia oude Dierenwelzijnswet een duidelijk

geïntegreerd wetgevend kader moet worden voor alle segmenten van het dierenwelzijnsbeleid.

Daarbij hoort ook een inventarisatie van goede voorbeelden uit het buitenland. De voorbije twee jaar vond er een evaluatie plaats van de huidige Dierenwelzijnswet en werden zowel mogelijke verbeterpunten als de goede voorbeelden uit de buitenlandse regelgeving geïnventariseerd. De afdeling Dierenwelzijn heeft door zijn bevoorrechte contacten met de gelijksoortige diensten in binnen- en buitenland gemakkelijk toegang tot de dierenwelzijnswetgeving van verschillende landen en regio's. Het opnemen van een voortrekkersrol in Europa heeft geresulteerd in een stevig netwerk. Zodoende heeft de afdeling Dierenwelzijn de wetgeving van een aantal landen doorgenomen die hoog aangeschreven staan op dit vlak zoals Zweden, Denemarken, Duitsland, Ierland, Zwitserland, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Australië, Noorwegen en Oostenrijk. Ook heel wat stakeholders werden geraadpleegd.

De Dierenwelzijnswet werd destijds federaal uitgewerkt als een kaderwet die uitgevoerd wordt door uitvoeringsbesluiten. Het is het voornemen van de minister om die filosofie te behouden bij de Vlaamse codex. Dat houdt in dat de codex de algemene lijnen zal bevatten en dat de details in besluiten worden opgenomen. Er is een voorlopig ontwerp van codex klaar. De minister hoopt het ontwerp volgende maand aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen.

– Gezelschapsdieren

OD 2. Verhogen van de transparantie van de aanvoer van honden en katten uit het buitenland

Jaarlijks worden ongeveer 20.000 honden en 1500 katten ingevoerd uit voornamelijk Tsjechië, Hongarije en Slovakije. Er werd een samenwerkingscultuur opgezet met de overheden van die landen om te zorgen voor meer controle op de handel in honden. Er is vrij verkeer van goederen en diensten in de Europese Unie, maar in het voordeel van dierenwelzijn probeert Vlaanderen daar beperkingen op te leggen. Door de samenwerking en informatie-uitwisseling met de autoriteiten van de landen van herkomst te intensifiëren, verhoogt Vlaanderen het toezicht op en de transparantie van de handel in honden afkomstig uit het buitenland.

Met Hongarije was er een zeer vruchtbaar en maandelijks overleg op het niveau van de administraties dat uitgemond is in de afsluiting van een bilateraal samenwerkingsakkoord. Het doel van het samenwerkingsakkoord is om de samenwerking op het niveau van de administraties te versterken voor de supervisie van de puppyhandel. Door een uitwisseling van informatie tussen beide administraties, meer bepaald een snelle identificatie van probleemkwekers en -handelaars, wil de minister het aantal vermijdbare gezondheids- en welzijnsproblemen bij ingevoerde honden tot een minimum reduceren. De intentie is nu om de samenwerking met Hongarije te verdiepen en die dan als voorbeeld te nemen voor de andere twee uitvoerende landen, Tsjechië en Slovakije. De medewerking van de drie genoemde Oost-Europese landen is hoe dan ook positief te noemen. Ze werken op constructieve wijze mee aan de uitvoering van een Vlaamse regelgeving en kijken mee toe op de naleving van de Vlaamse eisen.

Volgens de minister neemt Vlaanderen ook op dat vlak het voortouw in Europa. Hij zou die aanpak graag vertaald zien op Europees niveau. Het Belgische voorzitterschap van de EU in 2024 is een goede aanleiding om dat voor het voetlicht te plaatsen. Onder druk van de Vughtgroeplanden heeft de Europese Commissie het voornemen om na te denken over regelgeving voor het welzijn van gezelschapsdieren. De Europese Commissie heeft een werkgroep samengesteld en voorgezeten. Vlaanderen is daar ook in vertegenwoordigd. De werkgroep overloopt aan een gestaag tempo en met een strak schema de bezorgdheden over de handel in

gezelschapsdieren en zal prioriteiten bepalen. De minister wil daar zoveel mogelijk de Vlaamse wensen op tafel leggen, zoals een Europese databank voor honden en katten, regels voor het transport van deze dieren en ook in verband met hun socialisatie. De administratie volgt de vergaderingen van nabij op.

OD 4. Aan banden leggen van de handel in producten bestemd voor dieren die hiervoor niet geschikt zijn

De minister creëert een kader om de handel in producten die bestemd zijn voor dieren en die hiervoor niet geschikt zijn, een halt toe te roepen. Het gaat niet enkel over een verbod op het gebruik maar ook over een verbod op de verkoop. In de handel worden heel wat producten voor dieren aangeboden die niet geschikt zijn om aan hun fysiologische en ethologische behoeften te voldoen. Dit is misleidend voor welmenende eigenaars en schadelijk voor het welzijn van de dieren.

In de Dierenwelzijnscode wordt dan ook een decretale basis voorzien om de handel en ook het gebruik van ongeschikte producten bestemd voor dieren aan banden te leggen. De minister denkt daarbij onder meer aan sommige aangeboden hokken, kooien en bokalen die veel te klein zijn voor de doeldiersoort (zoals vogels, knaagdieren of vissen) maar nog verkocht mogen worden, en aan lijmvallen enzovoort.

OD 5. Versterken van het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau

In eerste instantie zijn de dierenasielen een belangrijke schakel in het lokale dierenwelzijnsbeleid. Op hun weg naar professionalisering zorgde de minister voor een duurzame financiële ondersteuning in 2021, na een eerste eenmalige subsidie in 2020. Op basis van de resultaten van de eerste twee subsidierondes in 2021 en 2022 liet de minister het systeem evalueren. Een studie bureau bevroeg de dierenasielen via een brede survey en organiseerde drie focusgroepen waar dieper werd ingegaan op vragen over het financieringssysteem. Algemeen bekeken zijn er echter alleen winnaars, zegt de minister, zeker in vergelijking met de situatie voor 2020.

Op basis van de evaluatie zal de minister het regelgevend kader bijsturen en verfijnen. Het doel was en is nog steeds de financiële ondersteuning van de erkende dierenasielen met het oog op professionalisering en een uniforme vergoedingsregeling voor de erkende dierenasielen die in beslag genomen dieren opvangen.

Ook worden de asielen ondersteund via het ter beschikking stellen van een digitaal boekhoudsysteem, Animal Shelter, voor het voeren van hun administratie, en ook van een centrale website waar alle asioldieren aan potentiële adoptanten kunnen worden voorgesteld (www.adopteereendier.be). Momenteel wordt er volop gewerkt aan de verbetering van Animal Shelter. Er werd via een overheidsopdracht een extern IT-bureau aangesteld dat Animal Shelter en adopteereendier.be momenteel updatet en de komende vier jaar verder zal onderhouden. Dit gebeurt in samenwerking met een werkgroep van dierenasielen. De Vlaamse overheid luistert daarbij zowel naar grote als naar kleine asielen om Animal Shelter zoveel mogelijk op maat van ieder asiel te kunnen uitbouwen.

Daarnaast bekostigt de Vlaamse overheid een hoogstaande opleiding waaraan dierenasielmedewerkers gratis kunnen deelnemen om zo hun asielwerking naar een hoger niveau te tillen. De opleiding kent een toenemend succes: in 2014-2015 waren er 56 inschrijvingen, in 2021-2022 al 150. In totaal hebben al ongeveer 750 vrijwilligers de opleiding met succes gevolgd.

OD 25. Onderbrengen van de fokkerijreglementering katten en honden onder het takenpakket van de dienst Dierenwelzijn

Er bestaat momenteel enkel een hondenfokkerijreglementering, geen voor katten. Enerzijds werd de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn de opdracht gegeven om een wetenschappelijk onderbouwd fokkerijbeleid uit te werken. De raad heeft de minister daarover geadviseerd. Op grond daarvan werd een consortium van twee universiteiten, namelijk KU Leuven en UGent, aangeduid via een openbare aanbesteding. De ambitie is om een databank te ontwikkelen die model kan staan voor een fokkerijbeleid, ook buiten Vlaanderen, en een portaalsite die toegankelijk is voor fokkers, dierenartsen, verenigingen en het grote publiek. De administratie volgt de vorderingen van de werkzaamheden van nabij op.

Anderzijds neemt de minister intussen de nodige regelgevende initiatieven voor de fokkerijreglementering van honden en katten. Zo wordt onder meer de fokkerijreglementering van honden uit de landbouwreglementering gehaald. Momenteel wordt gewerkt aan het uitvoeringsbesluit in nauw overleg met de sector. Men is daarbij van een blanco blad begonnen. Het doel van een kwalitatief fokkerijbeleid is het vermijden van erfelijke aandoeningen bij het fokken van honden en katten. Daarbij worden bijvoorbeeld bepaalde genetische testen verplicht.

Hondenkweek of -kwekerij is een algemene term om de voortplanting van honden aan te duiden. De dierenwelzijnsregelgeving maakt een onderscheid tussen verschillende types kwekers: occasionele kwekers, hobbykwekers, professionele kwekers en kweker-handelaars. Fokkerij daarentegen betreft de genetica van de dieren. Fokkerij gaat in essentie over het centraal verzamelen, verwerken en certificeren van diergegevens en het volgen van fokmethoden om tot nakomelingen te komen met welbepaalde kenmerken. Fokkerij is een aanpak om de genetische diversiteit binnen bepaalde (ras)populaties te verhogen en om pups voort te brengen die niet lijden aan erfelijke aandoeningen.

– Landbouwhuisdieren

OD 9. Dossierafhandeling in het kader van het uitdoofbeleid voor pelsdierkwekerijen en houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Het regelgevend proces werd definitief afgerond waarbij de bestaande bedrijven een overgangperiode krijgen tot 31 december van het jaar waarin het aanbod over de vergoedingen is aanvaard, en in elk geval uiterlijk tot 30 november 2023, om verder te exploiteren.

De aanvragen voor vergoedingen vanuit de sector worden behandeld door de landcommissies, die hun taak op volledig onafhankelijke wijze vervullen. De benodigde middelen worden stapsgewijs overgemaakt aan de VLM.

Op dit moment zijn er geen nertsenhouders meer actief in Vlaanderen. Nog lang voor het verstrijken van de deadline hebben de zeventien bedrijven – verantwoordelijk voor de slacht van 200.000 nertsen per jaar voor hun pels – hun activiteiten gestaakt. De minister is tevreden met dit resultaat. Het FAVV heeft eveneens aan de afdeling Dierenwelzijn laten weten dat er geen nertsen meer gehouden worden in Vlaanderen.

In elk dossier moeten drie beslissingen genomen worden door de landcommissies, met name over volledigheid, ontvankelijkheid en aanbod. De termijnen voor iedere beslissing zijn termijnen van orde die vastgelegd zijn in het uitvoeringsbesluit van 15 mei 2020. De landcommissies hebben de bedoeling zich maximaal aan de termijnen van orde te houden. Om het aanbod te bepalen moet de schatter ter plaatse

gaan, een berekening op maat van het bedrijf voorbereiden en de aanvrager de kans geven om, na toelichting, opmerkingen te formuleren alvorens de landcommissie het aanbod definitief kan bepalen.

OD 10. Beschutting van dieren op weiden

Hierover werd in het regeerakkoord een bepaling opgenomen. Dieren die buiten worden gehouden, kunnen te lijden hebben onder de weersomstandigheden. Bij extreme weersomstandigheden is beschutting zeker een noodzaak, maar ook bij minder extreme omstandigheden hebben dieren baat bij beschutting. Toch worden in Vlaanderen nog heel wat dieren gehouden op weiden zonder enige vorm van schuilmogelijkheid.

Enkel voor paardachtigen die buiten worden gehouden bestaat momenteel de uitdrukkelijke wettelijke verplichting dat ze buiten opgestald kunnen worden, of moeten kunnen beschikken over een natuurlijke beschutting of een schuilhok. De minister heeft een studie uitbesteed over het bepalen van adequate beplanting als beschutting voor dieren die buiten gehouden worden. De studie werd uitgevoerd door Bos+ Vlaanderen in samenwerking met het ILVO. Op grond daarvan zal de minister een decretaal initiatief nemen om de doelstelling in het regeerakkoord effectief te realiseren.

OD 11. Toewerken naar het einde van de onverdoofde chirurgische castratie van biggen

De varkenssector in Vlaanderen is zeer exportgericht. 60 procent van de hier geproduceerde varkens wordt geëxporteerd, voornamelijk naar China en Duitsland. Er zijn zo'n 5600 varkensbedrijven in Vlaanderen. In 2021 waren er in het Vlaamse Gewest 5,66 miljoen varkens. Sinds 2005 schommelde het totale aantal varkens rond 6 miljoen, maar de afgelopen jaren is dit aantal wat lager.

De (onverdoofde) castratie van biggen in de vleesindustrie blijft een aanzienlijke uitdaging op het vlak van dierenwelzijn. Via een spray (die momenteel nog niet op de markt zou zijn), of via een spuit kan men lokaal verdoven. Algehele narcose is mogelijk door CO₂-vergassing of isofluraan, een standaardgas bij operaties dat wel diervriendelijker is dan CO₂-vergassing, maar helemaal niet milieuvriendelijk.

Een nadeel van verdoving is dat controle erop zo goed als onmogelijk is. Verdoving moet ook in principe toegediend worden door een dierenarts. De minister is voorstander van ofwel immunocastratie (twee vaccinaties waardoor de teelballen zich niet ontwikkelen) ofwel behoud van intacte beren, dus niet castreren, maar een controlesysteem invoeren aan de slachtlijn om de beren met geur eruit te halen.

Bestaande hinderpalen zijn echter het ontbreken van afzetmarkten voor immunogecastreerde biggen en intacte beren. Zo komen immunogecastreerde varkens niet in aanmerking voor een biolabel. Dit werd vorig jaar uitdrukkelijk bevestigd door de Europese Commissie na een vraag van de minister hierover aan de toenmalige minister bevoegd voor landbouw Hilde Crevits. Bij niet-gecastreerde intacte beren zou het probleem veeleer het vetgehalte zijn, beïnvloed door de castratie, dat potentieel een invloed kan hebben op de smaak. Daar kan wel aan gewerkt worden door aangepast voedsel. De administratie volgt de internationale evoluties op de voet op. Ook in Duitsland is er regelgeving in de maak waarbij men aan het zogenaamde Q-label voorwaarden zou verbinden betreffende de castratie en de verdoving.

OD 12. Verplichte bedwelming van volwassen runderen

Sinds 1 januari 2019 geldt er door het decreet van 7 juli 2017 een verbod op onverdoofd slachten. Als dieren worden geslacht volgens speciale methoden die

vereist zijn voor religieuze ritën, moet de bedwelming omkeerbaar zijn en is de dood van het dier niet het gevolg van de bedwelming. De techniek van de omkeerbare bedwelming werd ingevoerd om tegemoet te komen aan de religieuze gemeenschappen. Beide ritën (halal en koosjer) vereisen immers dat het dier ongeschonden en gezond is op het moment van het slachten en dat het sterft ten gevolge van het bloedverlies en dus niet ten gevolge van de bedwelming.

In afwijking op dit verbod dient de bedwelming bij runderen die geslacht worden volgens religieuze ritën, onmiddellijk na het kelen plaats te vinden (post-cut stunning). Deze regeling geldt totdat de Vlaamse Regering bepaalt dat omkeerbare bedwelming voor deze diersoorten praktisch toepasbaar is. Voor kalveren werd bij besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2019 bepaald dat de omkeerbare bedwelming praktisch toepasbaar is vanaf 1 januari 2020.

Het Grondwettelijk Hof (arrest van 30 september 2021, nr. 117/2021) volgt het eerdere oordeel van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 december 2020 in de zaak C-336/19 en verwierp de klachten van de verschillende joodse en moslimverenigingen die tegen het decreet bij het Hof in beroep waren gegaan omdat ze het verbod strijdig vonden met de vrijheid van godsdienst. Het EU-hof oordeelde dat lidstaten een verdovingsmethode kunnen opleggen om het dierenwelzijn bij rituele slachtingen te bevorderen.

De minister informeert de commissie dat er ook een procedure werd opgestart voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens tegens de Vlaamse en Waalse decretale regelgeving. De verzoekende partijen zijn organisaties die moslims in België vertegenwoordigen, Belgische onderdanen van het moslimgeloof en Belgische onderdanen van het joodse geloof die in België verblijven.

De minister keert terug naar de lopende onderzoeken over omkeerbare bedwelming bij volwassen runderen. Er is gebleken dat ook voor volwassen runderen omkeerbare bedwelming praktisch toepasbaar kan zijn. De minister volgt de evoluties van nabij op, zowel op het vlak van wetenschappelijke kennis als van de toepasbaarheid in de praktijk. Op basis daarvan en van zodra mogelijk, zal hij in overleg gaan met de sector over het aanpassen van de regelgeving zodat de bedwelming voor de keling zo ruim mogelijk verplicht wordt, rekening houdend met de praktische toepasbaarheid.

Docent en onderzoeker Dier en Welzijn Bert Driessen heeft in opdracht van de minister een literatuurstudie daarover verricht. Bert Driessen schuift in zijn eindconclusie zowel het niet-penetrerende penschiettoestel als de alleen-kop elektro-narcose naar voren voor de reversibele bedwelming van volwassen runderen tijdens de rituele slacht.

OD 14. Streven naar een uitfasering van kooisystemen voor het houden van pluimvee

De intensifiëring van de landbouw heeft geleid tot het houden van meer dieren per eenheid oppervlakte. Specifiek binnen de pluimveesector heeft dit aanleiding gegeven tot de implementatie van legbatterijen met leghennen. De legbatterijen zijn sinds 2012 in Europa verboden. Er werd overgegaan naar verrijkte kooien, scharrel- of voliëresystemen, al dan niet met uitloop.

Het regeerakkoord voorziet in een uitfasering van het gebruik van kooisystemen als huisvesting voor kippen, na overleg met de landbouwsector en na een economische impactmeting, en met flankerende maatregelen en overgangstermijnen.

Het is de doelstelling van de minister om te evolueren naar enkel nog alternatieve huisvestingssystemen voor kippen in Vlaanderen: scharrelkippen, kippen met vrije uitloop of biologische kippen.

De economische impactstudie, uitgevoerd door het ILVO en het Proefbedrijf Pluimveehouderij, werd intussen opgeleverd en ook al besproken. Het eindrapport bevat een gedetailleerde studie van alle mogelijke economische gevolgen van een uitfasering van verrijkte kooisystemen voor legkippen. De minister heeft inmiddels overleg gepleegd met de landbouwsector. Met andere woorden, de eerste stappen werden gezet naar een uitfasering van het gebruik van kooisystemen voor kippen. Er werd op basis van het eindrapport nagegaan onder welke voorwaarden het gebruik van kooisystemen in de pluimveehouderij uitgefaseerd kan worden.

De verdere evolutie is gekoppeld aan de Europese ontwikkelingen. Het Europees Parlement en de Europese Commissie hebben positief gereageerd op het initiatief 'End the Cage Age' van Europese burgers en verenigingen. Mogelijks zal er dus op Europees niveau een verbod komen op kooihuisvesting van legkippen naar aanleiding van dit initiatief, gekoppeld aan het Europese voorstel voor een nieuw dierenwelzijnskader dat eind 2023 verwacht wordt. Daarover is echter absoluut nog geen zekerheid. De dialoog loopt volop. Er is nog niets bekend over eventuele overgangsmatregelen of flankerende maatregelen. Europese regelgeving zou kunnen leiden tot een level playing field op Europees niveau.

– Dierentuindieren

OD 15. Onderzoek naar de herziening van de minimumnormen voor het houden van zoogdieren en vogels in dierentuinen

De minimumnormen voor het houden van primaten en zeezoogdieren in dierentuinen werden in 2019 aangepast. De normen voor de overige zoogdieren dateerden echter tot voor kort nog van 1999. Sedert 1999 is er echter veel nieuwe kennis over het houden van die dieren in gevangenschap, wat heeft geleid tot nieuwe inzichten in hun welzijnsbehoeften. Er was dus nood aan een aanpassing van de normering op basis van de nieuwste wetenschappelijke inzichten en rekening houdend met zowel de fysieke eigenschappen van de dieren als de leefwijze en behoeften van de soorten in het wild en hun aanpasbaarheid aan het leven in gevangenschap.

Na afronding van het voorbereidende studiewerk en na advies van de Vlaamse Dierentuinencommissie werden de minimumnormen voor het houden van andere zoogdieren dan zeezoogdieren en primaten wetgevend aangepast via ministerieel besluit van 10 oktober 2022. De nieuwe minimumnormen zullen volledig van kracht zijn vanaf 1 januari 2029. Het betreft een ruime overgangsfase omdat er vaak grote infrastructurele ingrepen nodig zijn. Een belangrijke nuance is dat de normen na publicatie in het Staatsblad onmiddellijk toegepast moeten worden wanneer diersoorten nieuw toekomen in een dierentuin of verhuizen van het ene naar het andere verblijf.

Momenteel vindt het studiewerk plaats inzake de aanpassing van de minimumnormen voor het houden van vogels in dierentuinen aan de nieuwe inzichten over hun welzijnsbehoeften.

OD 16. Onderzoek en overleg betreffende de uitdoving van het houden van dolfijnen in gevangenschap

Het houden van dolfijnen in gevangenschap lokt heel wat discussie uit. Het dolfinarium in Brugge, Boudewijn Seapark, is het enige dolfinarium in Vlaanderen. Daar verblijven acht dolfijnen, twee mannelijke en zes vrouwelijke. Drie hiervan hebben een leeftijd tussen 36 en 55 jaar oud. De overige vijf zijn jonger.

De minister heeft een studie uitgeschreven over het houden van dolfijnen in gevangenschap, waarbij zowel de dierenwelzijns- als de ethische aspecten in overweging worden genomen. Op basis daarvan kan de minister indien nodig voorstellen

formuleren. Het gaat om een rapport van het consultancybedrijf Animal Welfare Expertise, geleid door dr. Isabella Clegg, een Brits wetenschapper gespecialiseerd in het welzijn van dolfijnen.

- Proefdieren

OD 18. Stimuleren van alternatieven voor dierproeven

Minister Ben Weyts stimuleert al enige tijd de ontwikkeling van alternatieve methoden voor dierproeven. Jaarlijks worden grote aantallen dieren gebruikt in dierproeven. Het betreft een maatschappelijk noodzakelijk kwaad. Proeven uitvoeren op dieren ligt maatschappelijk gevoelig. Daarom worden in de regelgeving de principes van vervanging, vermindering en verfijning opgelegd, wat onder andere inhoudt dat het gebruik van levende dieren in onderzoek zoveel mogelijk moet vermeden worden. Ook het aantal gebruikte dieren moet tot een minimum beperkt worden en elke vorm van pijn, lijden, angst en blijvende schade bij de dieren die toch gebruikt worden in proeven, moet voorkomen of tot een minimum beperkt worden.

Om dierproeven te kunnen vervangen door proeven waarbij geen levende dieren gebruikt worden, moeten geschikte alternatieven bestaan. De minister stimuleert daarom de ontwikkeling van alternatieve methoden.

De minister blijft de verdere uitwerking van het Vlaamse project RE-Place ondersteunen en uitdragen. Tijdens de vorige zittingsperiode werd het project opgestart in samenwerking met de wereld van het wetenschappelijk onderzoek, zowel academisch als privé. Het doel van dit project is om informatie over alternatieve methoden voor dierproeven te verzamelen in een centrale databank. Zo wordt deze informatie vlotter toegankelijk voor onderzoekers binnen en buiten Vlaanderen.

Ook de Brusselse overheid en onderzoeksinstituten hebben zich aangesloten bij dit project. De Europese Commissie toonde zich ook erg geïnteresseerd. Er werd ook een samenwerking met Nederland opgestart in het kader van het RE-Placeproject. De RE-Placedatabank is online terug te vinden op <https://www.re-place.be/nl/database>.

Het aantal onderzoekers en onderzoeksinstituten dat informatie toevoegt aan deze databank blijft groeien. Gaandeweg werden enkele hindernissen en knelpunten opgemerkt in het gebruik van de databank. Deze worden systematisch aangepakt. De verschillende aanpassingen, aangebracht onder meer op vraag van de sector, zorgen ervoor dat het instrument meer op maat van de sector is, wat het gebruik ervan alleen maar zal bevorderen. Er wordt trouwens ook in trainingen voorzien om de contactpersonen binnen de organisaties vertrouwd te maken met deze functies. Met dit doel voor ogen werden ook enkele bijkomende instructievideo's gemaakt.

OD 20. Opstarten van een rondetafel met het oog op de vermindering van het proefdiergebruik

Ook deze doelstelling uit het regeerakkoord werd door Dierenwelzijn Vlaanderen opgenomen en besproken met de Vlaamse Proefdierencommissie. De besprekingen resulteerden in een plan van aanpak voor de rondetafelgesprekken. Voor de verdere uitwerking en uitvoering hiervan werd Technopolis Group, een Nederlands consultancybureau, aangesteld. Technopolis Group staat in voor de organisatie van rondetafelgesprekken, tussentijdse rapporteringen, communicatie en de opmaak van een concluderend actieplan.

De opdracht bestaat uit twee fasen. In een eerste fase vonden rondetafelgesprekken plaats. In een tweede fase, die loopt van november 2022 tot maart 2023, wordt op basis van de output van fase 1 gewerkt aan een actieplan.

SD 2: Ontwikkelen van een efficiënte sensibiliseringsstrategie met een visie op lange termijn

OD 26. Sensibilisering op maat

Dierenwelzijn Vlaanderen werkt voor alle diergroepen een sensibiliseringsstrategie uit voor het uitdragen van goede praktijken. De dagelijkse vaststellingen van overtredingen door de inspectiedienst Dierenwelzijn tonen aan dat sensibilisering noodzakelijk blijft. Door de grotere aandacht voor dierenwelzijn die het beleid heeft kunnen voortbrengen, is het aantal klachten, inspecties, optredens, inbeslagnames en boetes toegenomen. Een doorgedreven en volgehouden sensibilisering op basis van objectieve en wetenschappelijk onderbouwde parameters blijft dus essentieel om te evolueren naar een maatschappij waar het welzijn van dieren steeds centraal wordt gezet. Het betreft dan ook een permanente opdracht.

Op de website www.huisdierinfo.be is reeds veel huisdierinfo per diersoort beschikbaar. De website is opgezet om mensen correct te informeren over de noden van een dier en bevat zowel algemene als dierspecifieke informatie. In 2021 werd een project afgerond in samenwerking met hogeschool Odisee waardoor nu zo'n 110 huisdierfiches online op de website van huisdierinfo.be beschikbaar zijn.

Er werden diverse communicatie- en sensibiliseringscampagnes gelanceerd.

OD 27. Het ontwikkelen van een dierenwelzijnslabel voor producten van dierlijke oorsprong

De afdeling Dierenwelzijn zet de nodige stappen voor de ontwikkeling van een centraal keurmerk naar analogie met het Nederlandse Beter Leven Keurmerk. Het keurmerk dient in essentie veehouders, slachterijen en supermarkten te stimuleren om dieren een beter leven te geven. Het biedt de consument de keuze voor een meer diervriendelijk geproduceerd aanbod.

Minister Ben Weyts heeft verschillende opdrachten uitgeschreven met het oog op het faciliteren van de operationalisering van het Vlaamse keurmerk voor dierenwelzijn. De overheid kan het label faciliteren maar het moet een particulier initiatief zijn. Er werden verschillende stappen gezet waardoor men volgend jaar zou kunnen starten. Een laatste opdracht, toegekend aan Piet Vanthemsche, is lopende.

SD 3: Waken over een kordaat controle- en handhavingsbeleid

OD 28. Investeren in een degelijk controle- en handhavingsbeleid

Volgens minister Ben Weyts kan niemand beweren dat er op het vlak van het controlebeleid nog geen grote stappen zijn gezet. Hij is er trots op dat hij erin geslaagd is om vorig jaar 6 bijkomende inspecteurs aan te werven, en dat ook hun beleidsmatige en administratieve omkadering werd uitgebreid. Van die 11 nieuwe vte die vorig jaar aangeworven werden, werden er 2 ingeschakeld voor beleidsvoorbereidende functies, 6 voor inspectiefuncties en 3 voor ondersteunende functies. De afdeling Dierenwelzijn bestaat nu uit 45 personeelsleden, waarvan 28 inspecteurs en controleurs. Bij de start in 2014 waren er slechts 10 inspecteurs.

Voor een verhoging van de efficiëntie wordt ook ingezet op digitalisering. Het digitaliseringsproject, oftewel de nieuwe databank van de afdeling Dierenwelzijn, zal gefaseerd operationeel worden. De eerste fase is voorzien in december 2022.

Dierenwelzijn Vlaanderen organiseert zelf het toezicht op het dierenwelzijn in de slachthuizen door zelfstandige dierenartsen in te zetten. De minister heeft zelf recentelijk het initiatief genomen voor een betere vergoeding voor nachtwerk. Zo

worden de mazen in het net zo klein mogelijk gemaakt. Men kan niet alles uitsluiten maar hij is ervan overtuigd dat Vlaanderen een zeer stringent controle- en handhavingssysteem op poten heeft gezet.

2. Bespreking

2.1. Els Sterckx

De minister is bezig met het ontwikkelen van een Vlaams dierenwelzijnslabel. De verschillende onderzoeksrapporten voor de ontwikkeling van dit label zouden intussen zijn opgeleverd. *Els Sterckx* vraagt wat de resultaten van die onderzoeksrapporten zijn en wat de totale kostprijs was. Welke stappen moeten in dit proces nog gezet worden? Welke concrete timing voorziet de minister?

In 2024 neemt België samen met de deelstaten het Europese voorzitterschap waar, waarbij minister Ben Weyts dierenwelzijn hoog op de Europese agenda wil plaatsen. Welke concrete agendapunten inzake dierenwelzijn wil hij hoog op de Europese agenda geplaatst zien? Hoe zal de minister evalueren of die agendapunten al dan niet succesvol werden afgehandeld? Wat is de voorlopig geraamde budgettaire impact van dit voorzitterschap voor het beleidsdomein Dierenwelzijn?

De minister zorgde voor een significante verhoging van de financiële ondersteuning van de dierenasielen, wat het lid toejuicht. Hoe zal hij die ondersteuning evalueren? Via een audit van de dierenasielen over het naleven van de dierenwelzijnsreglementering en over de correcte toewijzing en optimale inzet van de financiële middelen? Ziet hij de mogelijkheid om minstens in elke Vlaamse provincie of zelfs in elk Vlaams gerechtelijk arrondissement een erkend en door de overheid of via pps gestuurd dierenasiel op te richten?

De minister liet een haalbaarheidsstudie uitvoeren over de praktische toepassing van mobiele dodingsunits, waarna bij gunstig resultaat een proefproject zou worden opgestart. Wat is de looptijd en kostprijs van die studie? Welke organisatie voert ze uit en tegen wanneer?

Minister Ben Weyts stelt in zijn BBT dat hij nog tal van studieopdrachten uitgeschreven heeft of nog zal uitschrijven. Zo zijn er onder meer de studieopdracht over de minimumnormen voor het houden van dieren in dierentuinen, het verdere onderzoek naar de modaliteiten van een uitdoofbeleid van in gevangenschap gehouden dolfijnen, het actieplan gericht op het verminderen van proefdiergebruik in Vlaanderen, de ontwikkeling van een databank en een publiek toegankelijke portaal-site voor het fokken van honden en katten. Wat is de totale kostprijs van elk van die studieopdrachten? Waarom acht hij die studieopdrachten en de daaraan verbonden uitgaven nog verantwoord nu de regeerperiode stilaan op zijn einde loopt? Het wordt heel moeilijk om de resultaten van die studies nog om te zetten in wetgevende kaders of bindende beleidsbeslissingen.

Op 30 november 2023 komt er in Vlaanderen een definitief einde aan de pelsdierkwekerijen en de houderijen van dieren voor de productie van foie gras. Is die uitgavepost in de begroting 2023 voor de laatste keer opgenomen of zal dat begrotingsartikel de volgende jaren nog opduiken in de begroting?

2.2. Tinne Rombouts

De minister gaf reeds aan dat hij de Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn als de blikvanger voor 2023 ziet. *Tinne Rombouts* heeft altijd begrepen dat het de doelstelling van de codex is om de bestaande regelgeving te bundelen. Ze hoopt dat het Vlaams Parlement daar spoedig zicht op krijgt. Er is wel bezorgdheid over dat ook andere elementen zouden worden opgenomen of dat er bijstellingen zouden

gebeuren. Dan zijn partnerschap en overleg uiteraard cruciaal om tot een gedragen regelgeving te komen.

De minister heeft aangegeven dat hij voor de invoer van honden en katten overleg aangaat met de grootste importlanden om tot maximale afspraken te komen. Men heeft natuurlijk het beste zicht op de eigen kwekers en fokkers in Vlaanderen. Welke initiatieven neemt de minister om de eigen kwekers en fokkers meer te ondersteunen en er meer aandacht voor te vragen? Men kan gerust stellen dat in Vlaanderen de kwaliteit en de controle op het vlak van dierenwelzijn een streepje voor hebben. Zolang er dieren worden geïmporteerd moet daar uiteraard aandacht voor zijn. Maar is het ook de doelstelling van de minister om meer de focus te leggen op eigen gekweekte honden en katten?

De aanleg van een databank voor genetische selectie en fokkerijbeleid heeft voor andere diersoorten al zijn nut bewezen. Tinne Rombouts juicht de oprichting van een databank dus toe, maar ze hoopt dat die in overleg met de sector ontwikkeld wordt. Hoe wil de minister die vormgeven? De minister verwees expliciet naar erfelijke aandoeningen in het kader van dierenwelzijn. Dat is inderdaad een van de belangrijkste uitdagingen binnen het fokkerijbeleid. Op de hoorzitting over de conceptnota over de aanleg van een databank van bijtincidenten door honden (*Parl. St. Vl. Parl. 2020-2021, nr. 907/1*) werd gesteld dat naast omgeving en opvoeding er ook een stuk genetica bij bijtincidenten komt kijken. Daarom wil het lid vragen om de link tussen agressief gedrag en genetica in de databank op te nemen en mee te nemen in het fokkerijbeleid. Het is de bedoeling, ook van toekomstige initiatieven van het parlement, om agressief gedrag zoveel mogelijk uit te sluiten.

Er worden geen pelsdieren meer gehouden in Vlaanderen. De minister geeft termijnen op waarvan het de bedoeling is dat ze maximaal gerespecteerd worden. Worden ze vandaag wel gerespecteerd, vraagt Tinne Rombouts. Voor de individuele gezinnen is de sluiting van hun bedrijf geen evidente beslissing. Veel van de verdere organisatie van hun leven hangt daarvan af. Worden de vooropgestelde termijnen gerespecteerd om een voorstel van tegemoetkoming te krijgen? Indien niet, wat is daar dan de oorzaak van?

Ten slotte staat Tinne Rombouts stil bij het Belgische voorzitterschap van de EU in 2024. Welke thema's wil de minister op de agenda krijgen? Hoe zal hij de belanghebbende actoren op Vlaams niveau betrekken?

2.3. Alessia Claes

Volgens *Alessia Claes* haalt minister Ben Weyts terecht aan dat sinds 2014 het dierenwelzijnsbeleid een belangrijk beleid geworden is. Op minder dan tien jaar tijd heeft Vlaanderen immense stappen vooruit gezet om dierenwelzijn onder de aandacht te brengen. Het is een volwaardig en zelfstandig beleidsdomein geworden, met eigen budgetten.

De implementatie van de Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn is een volgende belangrijke stap. Deze commissie wacht op die codex; de stakeholders en ook de dierenliefhebbers wachten op de implementatie ervan. Het is een noodzakelijke stap na meer dan veertig jaar waarin heel wat nieuwe inzichten en maatschappelijke normen hun plaats vonden in het dierenwelzijnsbeleid. *Alessia Claes* hoopt dat het parlement snel inzage krijgt in de voorlopige teksten.

De aanvoer van honden uit het buitenland, vooral uit Oost-Europese landen, veroorzaakt soms problemen. Daarover is al heel wat gedebatteerd. De minister stelt in zijn BBT dat hij wil samenwerken en informatie uitwisselen met de autoriteiten van de landen van herkomst. Hij wil het toezicht en de transparantie verhogen van de handel in honden afkomstig uit het buitenland. Hij vermeldt Tsjechië, Hongarije

en Slovakije. Zijn er plannen om met nog meer landen protocollen af te sluiten? Er zijn niet enkel problemen met honden die ingevoerd worden uit bepaalde landen, maar ook kattenkweek en de invoer van kittens geeft, weliswaar op kleinere schaal, al eens problemen. Staat de minister ook open voor protocollen met invoerlanden van kittens?

Het lokale niveau speelt een onmiskenbaar belangrijke rol in het Vlaams dierenwelzijnsbeleid. Zowel de lokale besturen met hun zwerfkattenbeleid als de dierenasielen zijn van het aller grootste belang. De N-VA-fractie staat dan ook helemaal achter de financiële ondersteuning voor de dierenasielen. Zeker in moeilijke tijden als deze, met hoge facturen, hoge energieprijzen en misschien minder giften van particulieren en bedrijven, is het lid verheugd dat Vlaanderen hun de nodige steun blijft bieden. Met de huidige economische situatie hebben de dierenasielen het vanzelfsprekend niet gemakkelijk. Er is ook jammer genoeg geen enkele garantie op snel beterschap. De eenmalige verdubbeling van de structurele steun als extra energiecompensatie is voor de N-VA-fractie positief. Is de minister bereid om de dierenasielen te blijven ondersteunen zolang dit nodig is?

De minister stelt in zijn BBT dat hij het subsidiëringssysteem voor de dierenasielen heeft laten evalueren. Kan hij die evaluatie wat meer duiden? Wat is de timing?

De Europese regels hebben invloed op het dagelijkse leven. Zo is er het vrij verkeer van goederen en worden er – zoals reeds aangehaald – heel wat honden en katten geïmporteerd uit andere Europese landen, met soms problematische gevolgen. De N-VA-fractie steunt dan ook de minister om het voortouw te nemen op het vlak van dierenwelzijn binnen de Europese Unie.

Een beleidsdomein zoals Dierenwelzijn is altijd in beweging. Nieuwe ervaringen en inzichten zorgen ervoor dat de regelgeving kan en moet aangepast worden. Dat geldt ook voor de minimumnormen voor het houden van dieren in dierentuinen. Het is positief dat de normen voor zoogdieren al aangepast werden. Alessia Claes hoopt dat ook de regels voor de vogels snel zullen volgen. Zijn er plannen om ook voor reptielen, vissen enzovoort de normen tegen het licht te houden?

De budgetten voor 2023 liggen in de lijn van de begrotingsopmaak van 2022, met dat verschil dat het Dierenwelzijnsfonds extra inningen kon doen en er een betere inschatting is van de reguliere kredieten voor onder meer de inspectie van slachthuizen. Het toont aan dat boetes beter geïnd worden en dat extra inzet loont. Het systeem van het voorschieten door de afdeling Dierenwelzijn bij inbeslagnames werkt dus duidelijk. Uit een antwoord op een schriftelijke vraag (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 668) blijkt dat het Dierenwelzijnsfonds nog veel marge heeft om investeringen te ondersteunen. Daarom vraagt Alessia Claes hoe de middelen van het Dierenwelzijnsfonds worden besteed. Ze vraagt voldoende transparantie over de besteding van die middelen, zeker ten aanzien van het parlement.

2.4. Sofie Joosen

De trend van de stijgende budgetten zet zich door, de middelen zijn verachtvoudigd sinds dierenwelzijn een Vlaamse bevoegdheid werd. Volgens *Sofie Joosen* bewijst dat de aandacht van Vlaanderen voor dit thema, het belang van dit thema en de inspanningen die de minister levert.

Voor het uitdoofscenario voor de pelsdierkwekerijen en de foie-grasproducent werd 3,5 miljoen euro voorzien. Het loopt goed momenteel. De activiteiten zijn gestaakt. In het verleden was er bezorgdheid over een mogelijke heropstart in de overgangperiode gezien de evolutie in Denemarken. Sofie Joosen is tevreden dat die angst ongegrond gebleken is.

Vlaanderen gaat duidelijk van start met alternatieven voor dierproeven. Er zijn opnieuw signalen dat de deur op een kier zou gezet worden om testen voor cosmetische producten op dieren toe te laten. Daarmee zou de klok sterk teruggedraaid worden. De minister heeft fel gereageerd op die berichtgeving vanuit de Europese Commissie. Zit er intussen evolutie in? Heeft de minister antwoord gekregen op zijn reactie?

Er loopt een studie over het dolfinarium. Die discussie loopt al langer. Is er een timing voorzien voor de studie?

De biggencastratie is in deze commissie ook al ruim aan bod gekomen. Er zijn ook economische opportuniteiten voor de sector zelf, meent Sofie Joosen. Studies wijzen op het feit dat intacte beren 10 tot 15 procent minder voedsel nodig hebben. Meteen vallen er ook castratiekosten weg. Het is belangrijk om ook de voordelen in het totale debat mee te nemen en ze samen te bekijken in het ketenoverleg met de varkenssector. Ze vraagt de minister om de minister van Landbouw daarop attent te maken.

Het verbod op het gebruik van lijmvallen betekent nog geen verbod op de verkoop. Het lid is dan ook verheugd dat de minister daarvoor een decretale basis wil onderzoeken. Die oefening zal niet evident zijn; dat leert de ervaring met het vuurwerkverbod. In verband met dat laatste is ze verheugd dat de minister de lokale besturen nogmaals heeft opgeroepen om daar aandacht aan te besteden tijdens de eindejaarsperiode en om naar een verbod te streven. Maar ook de lokale besturen botsen vaak op het feit dat de verkoop mogelijk blijft.

2.5. Els Ampe

De Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn bevat een aantal verstrengingen voor de Vlaamse slachthuizen. Niet alle slachthuizen zijn daar blijkbaar van op de hoogte. Namens de Open Vld-fractie vraagt *Els Ampe* hoe de communicatie met de sector verliep.

Wanneer zal het dierenwelzijnslabel echt kleven? Welke dienst zal dat controleren? En hoeveel zal de invoering van dat label kosten voor de overheid en de privésector?

De minister zegt dat hij rondetafelgesprekken zal organiseren over dierproeven. Een aantal leden van deze commissie hebben een conceptnota daarover ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-2021, nr. 777/1). Worden de leden van deze commissie ook bij die rondetafelgesprekken betrokken?

De regels waaraan vzw's moeten beantwoorden voor de import van zwerfhonden verschillen met die voor de handelaars. De vzw's hebben bijvoorbeeld geen bedrijfsdierenarts, geen terugnameplicht, geen aparte registratie van controles enzovoort. Wanneer zal de minister de vzw's dezelfde regelgeving opleggen?

De minister sprak ook over een eindrapport huisvesting voor fokkonijnen eind 2022. Wanneer kan dat aan de commissie worden bezorgd?

Op welke datum gaat de hervorming van de inspectie Dierenwelzijn in?

2.6. Antwoord van minister Ben Weyts

In verband met het dierenwelzijnslabel antwoordt minister *Ben Weyts* dat Piet Vanthemsche globaal gezien twee opdrachten heeft gekregen, bijzonderlijk goed voor ongeveer 20 à 30.000 euro. De opdrachten zitten in de eindfase. Een aantal initiatiefnemers, enerzijds vanuit de civil society, anderzijds vanuit de productieketen, werken nu aan de oprichting en de erkenning van de vzw die het beheer van het label op zich zal nemen. De minister verwacht volgend jaar effectief van

start te kunnen gaan met het label. Het is niet de bedoeling om daar een recurrent budget voor uit te trekken. De minister zou wel in een opstartbudget voorzien. Net zoals het Nederlandse Beter Leven Keurmerk moet het keurmerk zichzelf financieren. Vermits de normen hoger zullen liggen inzake respect voor dierenwelzijn zullen de producten ook duurder zijn. Maar de consument heeft dan de vrijheid om te kiezen voor producten die met meer aandacht voor dierenwelzijn geproduceerd zijn.

De minister is gestart met de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap van de EU, dat plaatsvindt in het voorjaar van 2024. Hij zou graag voor het eerst in de geschiedenis een Europese top organiseren over dierenwelzijn. Hij is met de andere deelstaten het debat gestart over de mogelijke agendapunten. Daar is nog geen akkoord over. Op tafel liggen Europese initiatieven inzake puppyhandel, dierproeven, een volwaardige Europese commissaris voor dierenwelzijn en voorwaarden en beperkingen voor transport van dieren.

Volgens de minister is er gelukkig al in elke provincie een erkend dierenasiel. Enkel erkende dierenasielen worden financieel ondersteund. Ongeveer 180 dierenasielen zijn erkend in Vlaanderen. Elke provincie heeft dus meer dan een erkend dierenasiel. De minister heeft ook een extra financiële ondersteuning toegekend voor energiekosten ten bedrage van in totaal 678.000 euro. In december of januari worden de middelen aan de betrokken dierenasielen overgemaakt.

BioForum voert de studie uit over mobiele dodingsunits. Het is de bedoeling om op basis van hun analyse minstens een proefproject te kunnen opstarten. De studie heeft ongeveer 25.000 euro gekost.

Studies worden via een overheidsopdracht uitgeschreven. Die regelgeving moet gerespecteerd worden. Het klopt dat de studies soms pas in 2024 en daarna worden opgeleverd. De minister wil zorgen voor continuïteit. Het is wenselijk dat de volgende minister bevoegd voor dierenwelzijn niet met een wit blad moet starten. De minister heeft al ongelooflijk veel kunnen realiseren op het vlak van regelgeving in de huidige en de afgelopen zittingsperiode. Het kordate dierenwelzijnsbeleid is gestart in 2014 en zal nooit verdwijnen, meent de minister, met of zonder de minister zelf.

Er werd meer aandacht gevraagd voor de Vlaamse fokkerij. Het is altijd een moeilijke evenwichtsoefening tussen enerzijds de strenge, vooruitstrevende regelgeving voor de fokkerij van vooral honden in Vlaanderen en anderzijds het vrije verkeer van goederen en diensten in de Europese Unie waardoor de verleiding om te importeren groter wordt. De oplossing ligt volgens de minister in het maximaal opleggen van de eigen Vlaamse regels aan de buitenlandse kwekers en exporteurs. Daarom worden er onderhandelingen gevoerd met Hongarije, Tsjechië en Slowakije over een samenwerkingsakkoord. Daarmee zal een groot deel van de markt afgedekt worden. Ook voor de andere landen wil de minister streven naar een soortgelijk samenwerkingsakkoord maar vooral het Europese niveau zou ter zake moeten optreden. Dat punt wil hij dan ook graag op de agenda plaatsen bij het Belgische voorzitterschap in 2024. Een databank en registratiesysteem op Europees niveau zouden een wereld van verschil maken.

De link tussen genetica en agressiviteit van honden kan ongetwijfeld meegenomen worden in het onderzoek. Het consortium van de UGent en KU Leuven is gestart met een ruime bevraging van het landschap van kwekers en fokkerijen, dat heel pluriform is samengesteld. Er zijn vertegenwoordigers van honden- en kattenverenigingen en stamboekverenigingen geconsulteerd. De minister gaat zeker na of dat aspect in ogenschouw wordt genomen.

Inzake de sluiting van de nertsenkwekerijen heeft de minister gevraagd om de termijnen van orde maximaal te respecteren. De landcommissies en de VLM hebben ook te kennen gegeven dat dat absoluut de bedoeling is. Momenteel hebben

acht bedrijven een formeel aanbod ontvangen van de landcommissie. Vijf bedrijven hebben het aanbod aanvaard. Drie bedrijven hebben een informele terugkoppeling gehad over de berekening van de vergoeding. Twee bedrijven krijgen op korte termijn een informele terugkoppeling en één bedrijf heeft de aanvraag gewijzigd en zal een aangepast aanbod ontvangen. Voor de acht bedrijven die al een formeel aanbod ontvangen hebben, gaat het over iets meer dan 5 miljoen euro. Voor drie bedrijven werd al een bedrag van 1,2 miljoen euro uitbetaald. De minister krijgt geen indicaties dat het niet goed zou vooruitgaan.

De minister moet het antwoord voorlopig schuldig blijven over de timing voor minimumnormen voor het houden van vogels in dierentuinen. De timing hangt af van de studieopdracht.

Wat de voorbereiding van de Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn betreft, ontkent de minister dat de slachthuizen niet betrokken zouden zijn. De slachthuizen hebben opmerkingen geformuleerd. Hij begrijpt dat ze kritisch staan tegenover bepaalde beperkende maatregelen die worden ingevoerd.

Over de import van zwerfhonden heeft de minister een advies gevraagd aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. In die raad zijn trouwens professionele handelaars en kwekers vertegenwoordigd. Op grond van dat advies zal de minister indien nodig maatregelen nemen. Op het terrein leeft een heel grote vraag om asielen zelf toe te laten om honden uit het buitenland te importeren. Het is een gevoelige materie.

De hervorming van de inspectie Dierenwelzijn zal gefaseerd verlopen in het kader van de digitalisering. In december gaat de eerste fase van start.

3. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen artikelen 3 (QA, QF), 4 (QA, QF), 80, §1 (QB0-1QFD2MA-WT), 81, §1 (QB0-1QFD2MA-WT), en 90, en de begrotingstabel afdeling I. Beleidsdomein Omgeving, programma A en F Dierenwelzijn (zie opsplitsing begrotingsverslag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 15/9)) worden indicatief met 6 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Els AMPE,
voorzitter

Stijn BEX
Annabel TAVERNIER
Katia SEGERS
Alessia CLAES,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
BBC	beleids- en beheerscyclus
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
BRIO	Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum
dko	deeltijds kunstonderwijs
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
GACB	Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel
GC	gemeenschapscentrum
GDPR	General Data Protection Regulation (= algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
JOP	Jeugdonderzoekplatform
KOALA	Kleuteronderwijs Luistervaardigheid
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OD	operationele doelstelling
pps	publiek-private samenwerking
SD	strategische doelstelling
UGent	Universiteit Gent
VAK	vastleggingskrediet
VBF	Vlaams Brusselfonds
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VIA	Vlaams intersectoraal akkoord
Vlabinvest	Agentschap voor Woon- en Zorginfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
WIES	Wonen in Eigen Streek